

บทความวิจัย

เรื่อง มุมมองความคิดผ่านตัวละครเอกในภาพยนตร์ เรื่อง Departure ความสุขนั้น...นิรันดร

โดย

นางสาวอรยุวดี ลุสมบัติ

รหัสนักศึกษา 05530824

เสนอ

อาจารย์ ดร. ภาสกร อินทุमार

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชา 450 460 การศึกษาเอกเทศ

สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2556

หัวข้อสารนิพนธ์	มุมมองความคิดผ่านตัวละครเอกในภาพยนตร์เรื่อง Departure ความสุข นั้น...นิรันดร	
ชื่อผู้วิจัย	นางสาวอรุณดี ลุสมบัติ รหัสนักศึกษา	05530824
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ดร.ภาสกร อินทุमार	
สาขาวิชา	เอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร	
ปีการศึกษา	2556	
คำสำคัญ	วิเคราะห์ตัวละคร,ความสุขนั้นนิรันดร,	Departure movie

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการเปลี่ยนแปลงทางความคิดของตัวละครเอก และศึกษานัยความหมายของการเดินทางจากภาพยนตร์เรื่อง Departure ความสุขนั้น.. นิรันดร โดยศึกษาจากแนวคิดการวิเคราะห์ตัวละคร ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์และทฤษฎีอื่นๆที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงศึกษาจากแนวคิดทางศาสนาที่มีอิทธิพลต่อความคิดความเชื่อของคนญี่ปุ่น และแนวคิดเรื่องการเดินทางและความตายของคนญี่ปุ่น

ผลการวิจัยพบว่าตัวละครเอกมีปมปัญหาที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความความคิด 2 เรื่อง คือด้านการทำงาน และความสัมพันธ์ของตัวละครเอกกับพ่อในอดีต ทั้งสองเรื่องนี้เป็นปัจจัยที่ทำให้ตัวละครเกิดความเปลี่ยนแปลงทางความคิดและทัศนคติ ส่วนนัยความหมายของการเดินทางในภาพยนตร์เรื่องนี้แบ่งออกเป็น 2 เรื่องคือ การเดินทางทางความคิดของตัวละครเอกที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงและการเดินทางของคนตายเพื่อไปสู่อีกภพหนึ่ง ซึ่งทั้งสองเรื่องนั้นได้เชื่อมกันเป็นสายทางคู่ขนานระหว่างการใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าของคนที่ยังมีชีวิตอยู่กับความสุขอันเป็นนิรันดรของวิญญาณ

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาพยนตร์ญี่ปุ่นเรื่อง Departure ความสุขนั้น...นิรันคร เป็นภาพยนตร์ชีวิตเชิงสัญลักษณ์กำกับโดย โยจิโระ ทากิตะ มีเนื้อหาเกี่ยวกับอาชีพบรรจุศพลงโลงตามพิธีกรรมทางศาสนาที่เรียกว่า โนคันชิ ภาพยนตร์เรื่องนี้เป็นภาพยนตร์ที่ประสบความสำเร็จอย่างมาก เมื่อได้รับรางวัลจากงาน Japan Academy Prize ในประเทศญี่ปุ่นถึง 10 รางวัล ได้แก่ รางวัลภาพยนตร์ยอดเยี่ยม, ผู้กำกับยอดเยี่ยม, นักแสดงนำชายยอดเยี่ยม, นักแสดงสมทบหญิงยอดเยี่ยม, นักแสดงสมทบชายยอดเยี่ยม, บทตัดแปลงยอดเยี่ยม, กำกับภาพยอดเยี่ยม, กำกับแสงยอดเยี่ยม, บันทึกเสียงยอดเยี่ยม และตัดต่อภาพยอดเยี่ยม นับว่าได้คว้ารางวัลสำคัญมาเกือบทุกรางวัล อีกทั้งยังได้คว้า 4 รางวัลใหญ่จากนิตยสารคิเนมา จูเนโป นิตยสารภาพยนตร์ที่มีอิทธิพลสูงสุดในญี่ปุ่น แต่รางวัลที่นับว่าเป็นความสำเร็จสูงสุดของภาพยนตร์เรื่องนี้คือการได้รับรางวัลออสการ์สาขา Best Foreign Language Film หรือสาขาภาพยนตร์ต่างประเทศยอดเยี่ยมในปี 2009 นอกจากนี้ภาพยนตร์เรื่อง Departures เป็นภาพยนตร์ที่มอบความสดชื่นเบิกบาน และนำผู้ชมเข้าสู่เนื้อแท้ของสังคมญี่ปุ่น รวมถึงการบันทึกธรรมเนียมประเพณีซึ่งหาชมได้ยากอย่าง พิธีการบรรจุศพก่อนลงโลง

Departure ความสุขนั้น...นิรันคร เป็นการดำเนินเรื่องโดยตัวละครเอกชื่อ โคบายาชิ ไคโกะ นักเชลโล่ของวงดนตรีคลาสสิกในโตเกียว เมืองหลวงของญี่ปุ่น แต่เนื่องจากสถานะทางการเงินของวงไม่ค่อยดีนัก ทำให้วงดนตรีคลาสสิกต้องล้มเลิกลง เชลโล่เครื่องดนตรีที่เปรียบเสมือนเครื่องมือทำกิน ซึ่งเขาเช่าซื้อมาด้วยราคาแพงเกินตัวต้องถูกขายไป เขาจึงตัดสินใจเริ่มต้นชีวิตใหม่ที่เมืองยามาغاتะบ้านเกิดพร้อมกับ มิกะ ภรรยาของเขา หลังจากนั้นไม่นานเขาได้พบข่าวการรับสมัครงานในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ที่รับสมัครงานในตำแหน่ง departure ซึ่งคำนี้มีสองความหมายแปลว่า การเดินทางและความตาย ด้วยความเข้าใจผิดเขาจึงเข้าไปสมัคร แต่ก็ต้องพบว่า เป็นอาชีพบรรจุศพลงโลง หรือโนคันชิ ด้วยปัจจัยทางการเงินและปัจจัยแวดล้อมต่างๆ ทำให้เขาต้องทำอาชีพนี้ไปโดยปริยาย อีกทั้งยังปิดบังภรรยาและคนรู้จักของเขา เพราะ เขากำลังทำอาชีพที่คนภายนอกมองว่าน่ารังเกียจอยู่ แต่เมื่อเวลาผ่านไปเขาได้เรียนรู้สิ่งต่างๆผ่านความคิดของเจ้านายเพื่อนร่วมงาน

รวมไปถึงความตายหลากหลายรูปแบบที่เขาได้พบ ทำให้โคโตะเกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิด และค้นพบความสุขที่แท้จริง นอกจากนี้เขายังคลาปมในใจเรื่องพ่อ เนื่องจากความเข้าใจผิด ต่างๆในอดีต

ประเด็นของภาพยนตร์เรื่อง *Departure ความสุขนั้น...นิรันดร* เป็นการนำเสนอเนื้อหา ความหมายเชิงสัญลักษณ์ และทัศนคติมุมมองต่างๆ ที่น่าสนใจโดยใช้ “โคโตะ” ซึ่งเป็นตัวละครหลักในการดำเนินเรื่องเพื่อแสดงให้เห็นถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางความคิดของตัวละคร รวมไปถึงนำเสนอเรื่องความเชื่อและทัศนคติของเกี่ยวกับความตายของคนญี่ปุ่น พิธีงานศพของชาวญี่ปุ่น นอกจากนี้ภาพยนตร์ยังได้อธิบายถึงความหมายโดยนัยของ การเดินทาง ซึ่งหมายถึงการเดินทางทางความคิด หรือ การเปลี่ยนแปลงทางความคิดของตัวละคร และการเดินทางของความตาย ที่เป็นความหมายเชิงสัญลักษณ์ ที่นำเสนอผ่านอาชีพโนคังชิ หรือผู้ช่วยบรรจุศพลงโลง ซึ่งเป็นอาชีพที่ส่งวิญญาณ หรือคนตายให้เดินทางไปสู่อีกภพหนึ่งที่หมายถึง ความสุขอันนิรันดรของคน ที่จากโลกนี้ไปแล้วอันสังขารของมนุษย์ที่ต้องพบทุกคน

ด้วยเหตุนี้ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษา “มุมมองความคิดผ่านตัวละครเอกใน ภาพยนตร์เรื่อง *Departure ความสุขนั้น...นิรันดร*” เนื่องจากภาพยนตร์เรื่องนี้มีการนำเสนอเรื่องที่น่าสนใจ โดยภาพยนตร์ได้นำเสนอเนื้อหา ความหมายเชิงสัญลักษณ์ และทัศนคติมุมมองต่างๆ ผ่านตัวละครเอกชื่อ โคโตะ ยกตัวอย่างเช่น ความเชื่อและทัศนคติของเกี่ยวกับความตายของคนญี่ปุ่น พิธีงานศพของชาวญี่ปุ่น เป็นต้น อีกทั้งยังนำเสนอกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางความคิดของตัวละครเอก จากจุดพลิกผันที่ทำให้ต้องมาทำงานในอาชีพโนคังชิ หรืออาชีพรับบรรจุศพลงโลง ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ตัวละครเอกเกิดความเปลี่ยนแปลงทางความคิดของตัวเอง และมีการเรียนรู้ในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติเกี่ยวกับความตาย หลังจากเขาได้เข้ามาทำงานในอาชีพนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการเปลี่ยนแปลงทางความคิดของตัวละครเอก
2. เพื่อศึกษานัยยะของการเดินทางของภาพยนตร์เรื่อง *Departure ความสุขนั้น...นิรันดร*

วิธีการดำเนินงานวิจัย

1. กำหนดความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา พร้อมทั้งวัตถุประสงค์ และขอบเขตการศึกษา
2. ศึกษาและทำความเข้าใจภาพยนตร์ญี่ปุ่นเรื่อง Departure ความสุขนั้น...นิรันดร
3. ศึกษาเอกสารงานวิจัยเกี่ยวข้องกับแนวคิดเรื่องการเดินทางและความตายของคนญี่ปุ่น
4. รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์เอกสารงานวิจัยเกี่ยวข้องกับแนวคิดเรื่องการวิเคราะห์ตัวละคร และทัศนคติความตายของคนญี่ปุ่น
5. เรียบเรียงผลการศึกษาในรูปแบบบทความวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาจากความคิดของตัวละครเอกในภาพยนตร์ญี่ปุ่นเรื่อง Departure ความสุขนั้น...นิรันดร
2. ศึกษานัยยะของการเดินทางในภาพยนตร์เรื่อง Departure ความสุขนั้น...นิรันดร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางความคิดของตัวละครเอก
2. ทำให้ทราบนัยยะของการเดินทางจากภาพยนตร์เรื่อง Departure ความสุขนั้น...นิรันดร

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากผู้ศึกษาสนใจศึกษาตัวละครเอกในเรื่อง Departure ความสุขนั้น...นิรันดร ดังนั้นผู้ศึกษาจึงขอใช้หลักวิเคราะห์การสร้างตัวละครตามแนวทางวรรณกรรม และมุมมองที่ศนะความตายของคนญี่ปุ่น มาเป็นกรอบความคิดและทฤษฎีในการศึกษาดังนี้

เอกสารงานวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์ตัวละคร

รสา เสวิกุล (2547) เขียนวิทยานิพนธ์เรื่อง “การวิเคราะห์พฤติกรรมของตัวละครในนวนิยายสงครามเรื่อง โนะบิ” จากผลการศึกษาพบว่าได้ใช้ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ ซิกมันด์ ฟรอยด์ และแนวคิดอื่นๆที่เกี่ยวข้อง โดยในฐานะตัวละครสามารถอธิบายสาเหตุ หรือแรงผลักดันที่ทำให้พฤติกรรมนั้นๆของตัวละครแต่ละตัวภายใต้สิ่งแวดล้อมที่บีบบังคับ อีกทั้งยังศึกษาทัศนคติของผู้แต่งที่มีสงครามผ่านพฤติกรรมของตัวละครว่า สภาพแวดล้อมของสงครามส่งผลต่อตัวละครอย่างมาก เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่โหดร้ายของสงครามที่ตัวละครเหล่านั้นเผชิญ เป็นปัจจัยหลักในการผลักดันให้ตัวละครต้องดิ้นรนเพื่อเอาชีวิตรอด จากการวิเคราะห์พฤติกรรมของตัวละครตามทฤษฎีจิตวิทยาและแนวความคิดที่เกี่ยวข้องแล้ว พบว่าการวิเคราะห์พฤติกรรมตัวละครทำให้เข้าใจสัญชาตญาณพื้นฐานของมนุษย์ที่ต้องดิ้นรน เพื่อความอยู่รอดในสภาพแวดล้อมที่บีบบังคับ ส่วนทัศนคติของผู้แต่งนั้น ผู้แต่งต้องการแสดงให้เห็นความโหดร้ายของสังคมที่เป็นตัวผลักดันให้มนุษย์แต่ละคนต้องสูญเสียความเป็นตัวของตัวเอง และได้แสดงให้เห็นว่า มนุษย์แต่ละคนมีวิธีการหาทางออก เพื่อความอยู่รอดที่แตกต่างกัน

รักสานต์ วิวัฒน์สินอุดม (2547) เขียนหนังสือเรื่อง “เสกฝัน ปั้นหนัง: บทภาพยนตร์” เสนอเนื้อหาเกี่ยวกับการสร้างตัวละครในภาพยนตร์ โดยนำทฤษฎีของ Henry James นักประพันธ์ชาวอเมริกันที่มีชื่อเสียงในศตวรรษที่ 19 โดยกล่าวว่าตัวละครในภาพยนตร์ หมายถึงการแสดงของคนที่มีลักษณะบุคลิกภาพของคนตามที่เราเลือก เพื่อวัตถุประสงค์ในการแสดงเป็นมุมมอง หรือ วิสัยทัศน์ ซึ่งเป็นวิธีที่ตัวละครมองโลกในแง่ต่างๆ และให้ความหมายของตัวละครว่า คือ สิ่งที่เชื่อมโยงเหตุการณ์ และเหตุการณ์หมายถึง สิ่งที่ทำให้ตัวละครมีความชัดเจน โดยวิเคราะห์ดังนี้

- **เรื่องราวชีวิตภายในของตัวละคร** หมายถึง ส่วนที่มองไม่เห็นการกระทำเป็นปมหลังของตัวละคร เริ่มจากชีวิตตั้งแต่เกิดจนถึงจุดเริ่มเรื่องของภาพยนตร์ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ตัวละครพัฒนาตัวขึ้นเป็นรูปเป็นร่าง เรียกว่า backstory บางครั้งเรียกว่า exposition หมายถึง การปูเรื่องที่จะช่วยอธิบายว่าตัวละครสำคัญมีแรงจูงใจที่ต้องการบรรลุความต้องการของตัวละคร
- **เรื่องราวชีวิตภายนอกของตัวละคร** หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตั้งแต่เริ่มจนจบเป็นส่วนที่สามารถมองเห็นการกระทำของตัวละครได้ หรือเผยให้เห็นลักษณะนิสัยของตัวละคร จึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการสำรวจความสัมพันธ์ชีวิตภายในของตัวละครสิ่งสำคัญที่เผยให้เห็นชีวิตภายนอกของตัวละครได้คือความต้องการและการกระทำ
- **ความต้องการ (Dramatic Need)** คือ สิ่งที่ตัวละครต้องการอยากเอาชนะ หรือต้องการบรรลุสิ่งใดสิ่งหนึ่งในระหว่างเนื้อหาของเรื่องราว
- **การกระทำ (Action)** เกิดจากความต้องการของตัวละครจนผลักดันให้เกิดการกระทำของตัวละคร ซึ่งการกระทำที่มาจากความต้องการทั้ง 3 ด้านได้แก่ อาชีพ , สถานภาพ , ชีวิตส่วนตัว จะกระตุ้นตัวละครให้ออกมาเป็นการกระทำในภาพยนตร์
- **ความขัดแย้ง (Conflict)** คือ อุปสรรค หรือ เป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่งที่ทำให้ตัวละครพยายามแก้ไขปัญหา หรือบรรลุเป้าหมายนั้น เมื่อคลี่คลายความต้องการ หรือเป้าหมายนั้น จะได้รับการตอบสนอง และบรรลุผล ความขัดแย้งมี 4 ประเภทได้แก่
 1. ความขัดแย้งระหว่างบุคคล
 2. ความขัดแย้งระหว่างคนกับสังคม
 3. ความขัดแย้งภายในจิตใจของตนเอง
 4. ความขัดแย้งระหว่างคนกับธรรมชาติ
- **มิติของตัวละคร** หมายถึง ความลึกของตัวละคร โดยปัจจัยในการกำหนดตัวละครให้มีความมากขึ้นได้แก่
 1. มุมมอง (Point of View) คือ วิธีที่ตัวละครมองโลก ซึ่งตัวละครที่ดีจะแสดงมุมมองออกมาอย่างชัดเจน

2. การเปลี่ยนแปลง (Change) คือ ความเปลี่ยนแปลงในตัวละคร เพื่อให้เห็นว่าบทตั้งแต่เริ่มเรื่องจนจบมีความเปลี่ยนแปลงอย่างไร เช่น เปลี่ยนบุคลิก เปลี่ยนนิสัย และเปลี่ยนความคิด เป็นต้น
3. นิสัย หรือ ทักษะคติ (Attitude) คือ ความคิด หรือนิสัยในเชิงลบ หรือเชิงบวก

อิงอร สุพันธุ์วนิช (2547) เขียนหนังสือเรื่อง “วรรณกรรมวิจารณ์” กล่าวว่าหลักเกณฑ์ในการวิจารณ์วรรณกรรม ผู้วิจารณ์ต้องพิจารณาในแง่ศิลปะการประพันธ์ เนื่องจากเป็นสิ่งที่จำเป็นในการวิเคราะห์วรรณกรรมรวมทั้งตัวละคร โดยพิจารณาจาก โครงเรื่องและโครงสร้าง แก่นของเรื่อง และจุดมุ่งหมาย การสร้างตัวละคร ฉาก และกลวิธีในการเล่าเรื่อง จะเห็นได้ว่าทุกประเด็นที่ได้กล่าวมานั้นมีความจำเป็นที่สามารถทำให้เข้าใจเรื่องและตัวละครได้ดีมากขึ้น หรือบางครั้งการวิจารณ์วรรณกรรมอาจเลือกประเด็นใดประเด็นหนึ่งมาศึกษา เช่น การสร้างตัวละคร ซึ่งได้แบ่งเป็น

1. ศึกษาความลักษณะพิเศษของตัวละครสำคัญ
2. ศึกษาลักษณะเด่นของตัวละคร โดยอธิบายลักษณะที่แตกต่างจากลักษณะทั่วไป
3. ศึกษาบทบาทของตัวละครที่มีต่อแก่นเรื่องและอธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครนั้นกับแก่นเรื่อง
4. ศึกษาคุณลักษณะที่สำคัญของตัวละคร ที่มีผลให้เรื่องดำเนินไปสู่จุดสุดยอด
5. ศึกษาความสัมพันธ์ที่สำคัญอื่นๆระหว่างตัวละคร

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับมุมมองทัศนะความตายของคนญี่ปุ่น

สำนักข่าวญี่ปุ่น (2541) ทำหนังสือเรื่อง “ญี่ปุ่นปัจจุบัน” ได้กล่าวถึงศาสนาชินโตว่าเป็นศาสนาดั้งเดิมของญี่ปุ่นและเป็นศาสนาพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อความคิดของคนญี่ปุ่น ต่อมาศาสนาชินโตได้พัฒนามาเป็นศาสนาสำหรับชุมชน ทำให้ชาวญี่ปุ่นมีการเคารพบูชาวิญญาณของบรรพบุรุษ ครอบครัว และมีบทบาทควบคู่กับพุทธศาสนา เช่น พิธีแต่งงาน และ พิธีศพ พุทธศาสนาในญี่ปุ่นนั้นได้ชี้แนะแนวทางเรื่องความหวังของการหลุดพ้นให้แก่คนรับ ซึ่งเรียกว่า บูชิโด

ทสึงโมะโตะ อะอิคะวะ (2543) เขียนหนังสือเรื่อง “กระจกส่องญี่ปุ่น” ได้แบ่งทัศนะความตายออกเป็น 3 เรื่องหลักตามแนวคิดทางศาสนา คือ

1. วิถีนักรบ (Bushi-dou)

เป็นแนวคิดของพุทธศาสนา ซึ่งมีอิทธิพลมากต่อความคิดเรื่องความเป็นความตายของคณญี่ปุ่น โดยลัทธินี้ได้กล่าวไว้ในคัมภีร์ โชโบเง็นไซ (Shoubou Genzou) ตอนหนึ่งว่า “ปล่อยความเป็นตายให้เป็นหน้าที่ของความเป็นตาย” ตีความได้ว่าเมื่อใกล้ตายแล้วควรละทิ้งสิ่งยึดติดต่างๆ เพื่อให้ตายอย่างสมเกียรติ และเมื่อมีชีวิตก็ต้องใช้ชีวิตให้มีคุณค่าในเวลาที่หายใจทุกขณะ

2. ซินจู : การฆ่าตัวตายพร้อมกันของชายหญิงที่รักกัน (Shinjuu)

เกิดตอนต้นของสมัยเอโดะหมายถึง การทำสัญญารักระหว่างชายหญิง เช่น เขียนคำสาบาน สักตามร่างกายหรือตัดผม แต่ต่อมาช่วงสมัยกลางเอโดะกลายมาเป็นการฆ่าตัวตายด้วยกัน เนื่องจากละครคาบูกิ และละครหุ่นนำมาแสดงจนกลายเป็นสื่อกลางและเป็นเอกลักษณ์ของญี่ปุ่น

3. การฆ่าตัวตาย

ในปัจจุบันญี่ปุ่นถือว่ามิตราการฆ่าตายในระดับที่สูง ซึ่งคนญี่ปุ่นคิดว่าการฆ่าตัวตายคือการล้างบาปอย่างหนึ่ง จากการตีความในพุทธศาสนา ซึ่งต่างจากความคิดของศาสนาคริสต์ว่า การฆ่าตัวตายเป็นข้อห้าม หรือเป็นบาปที่ยิ่งใหญ่

จันง์ ทงประเสริฐ (2545) เขียนหนังสือเรื่อง “บ่อเกิดลัทธิประเพณีญี่ปุ่น” กล่าวว่าวิถีทางแห่งการหลุดพ้นนั้นต้องอาศัยความพยายามของตนเอง หากมีศรัทธา และความเชื่อมั่นในพระพุทธศาสนาจะทำให้การเดินทาง หรือการหลุดพ้นนั้นเป็นเรื่องที่ง่ายทำได้ง่ายขึ้น จากพระพุทธศาสนานิกายสุขาวดี ส่วนพุทธศาสนานิกายเซน กล่าวถึงทัศนะของความตายว่า ทุกคนที่มีชีวิตอยู่ย่อมกระทำความคิดเพื่อทดแทนบุญของธรรมชาติ เนื่องจากคนญี่ปุ่นมีความเชื่อว่าตนเองเกิดมาจากธรรมชาติ เพื่อใช้ชีวิตและเวลาให้ล่วงเลยผ่านไปจนถึงวาระหนึ่งแล้วความตายถือเป็นเรื่องธรรมดาที่เกิดขึ้นทุกวัน มนุษย์เป็นสิ่งประเสริฐสุด ฉะนั้นขณะที่มีชีวิตอยู่ก็ควรกระทำแต่ความดี

กั๊กเคน (2549) เขียนหนังสือเรื่อง “ญี่ปุ่น 360 องศา” ได้แบ่งเป็นสามแนวคิดหลักที่เกี่ยวกับความตายของคนญี่ปุ่น แนวคิดแรก คือ บูชิโด เป็นแนวคิดจากพุทธศาสนานิกายเซน ได้ตีความเรื่องความตายในทัศนะของคนญี่ปุ่นไว้ว่า “อย่านำพาเรื่องจะเป็นหรือจะตาย เมื่อจะตายก็ละทิ้งการยึดติดกับชีวิต ให้ตายอย่างสมเกียรติ เมื่อตั้งใจจะมีชีวิตก็ต้องมี ชีวิตอย่างสมคุณค่าทุกขณะทุกลมหายใจ” ซึ่งข้อความนี้เป็นปรัชญาเพื่อยึดเหนี่ยวจิตใจ อีกทั้งยังมีหนังสือเกี่ยวกับบูชิโด หรือวิถีนักรบ กล่าวไว้ว่า “นักรบคือ ผู้ค้นพบความตาย” หมายความว่า ความกล้าต่อความตายเป็นหนทางแห่งชีวิตอันสมบูรณ์ แนวคิดที่สอง คือ ชินจูชิ (Shinjushi) ตอนต้นสมัยเอโดะ หมายถึง การทำสัญญาระหว่างชายหญิง ต่อมากลายมาเป็นการฆ่าตัวตาย เพราะการกระทำนี้ถูกแสดงผ่านละครคาบูกิและละครหุ่นแสดงให้เห็นถึงทัศนะคติความตายอันเป็นเอกลักษณ์ของคนญี่ปุ่นคือ การฆ่าตัวตายพร้อมกันของชายหญิงที่รักกัน แนวสุดท้าย คือ การฆ่าตัวตายในญี่ปุ่น “การฆ่าตัวตาย เพื่อให้สิ่งอื่นดำรงอยู่ต่อไป” เป็นคำกล่าวที่หมายความว่า การฆ่าตัวตายเป็นการกระทำเพื่อล้างบาป ไม่ใช่การทำบาป เป็นแนวคิดที่ตีความตามพุทธศาสนาเรื่องการละทิ้งโลกอัน โสมมเพื่อ ไปสู่โลกที่ดีกว่า

จากการทบทวนวรรณกรรมดังกล่าวทำให้ผู้ศึกษาทราบแนวทางวิเคราะห์ตัวละครเอกว่า ต้องพิจารณาจากหลักการสร้างตัวละคร เช่น บทบาทตัวละคร ความสัมพันธ์และความขัดแย้ง ความต้องการ และลักษณะต่างและเด่นของตัวละคร เป็นต้น ตามงานเขียนของรักสตันต์ วิวัฒน์สินอุดม (2547) และอิงอร สุพันธุ์วนิช (2547) นอกจากนี้การวิเคราะห์ตัวละครเอกยังสามารถวิเคราะห์ได้จากพฤติกรรมของตัวละคร โดยมีสิ่งแวดล้อมเป็นตัวหลักให้เกิดการกระทำ และความคิดอย่างงานวิจัยของ รสา เสวกุล (2547) โดยนำทฤษฎีของซิกมันด์ ฟรอยด์มาเป็นกรอบความคิดในการวิเคราะห์พฤติกรรมของตัวละคร

ส่วนเอกสารเกี่ยวกับทัศนะเรื่องความตายของคนญี่ปุ่นดังกล่าว ผู้ศึกษาพบว่าวรรณกรรมที่กล่าวมาได้ใช้แนวคิด หรือมุมมอง 3 อย่าง คือ 1. แนวคิดทางพุทธศาสนาที่กล่าวเกี่ยวกับวิถีแห่งนักรบ หรือบูชิโด 2.แนวคิดชินจูชิ 3. แนวคิดการฆ่าตัวตาย ได้แก่นางของทสึโมะโตะ อะอิกะวะ (2543) กั๊กเคน (2549) และ แต่สำนักข่าวญี่ปุ่น (1998) จะนำเสนอแนวคิด 2 ศาสนาคือ ความเชื่อดั้งเดิมที่มาจากศาสนาชินโต และแนวคิดบูชิโดที่มาจากพุทธศาสนา ส่วนงานของจำนงค์ ทองประเสริฐ (2545) นำเสนอแนวคิด เรื่องวิถีแห่งการหลุดพ้นตามแนวคิดพุทธศาสนานิกายสุขาวดี

เรื่องย่อ

รูปภาพที่ 1 ปกโปสเตอร์ภาพยนตร์เรื่อง おくりびと (Okuribito)

ที่มา <http://zikipediq.files.wordpress.com/2009/09/okuribito21.jpg>

โคบายาชิ ไดโกะ นักเชลโล่ของวงออเคสตราแห่งหนึ่งในโตเกียว เมืองหลวงของญี่ปุ่น ต้องโดนออกจากวงออเคสตรา เนื่องจากสถานะทางการเงินของวงที่ไม่ค่อยดีนัก วงดนตรีคลาสสิกที่เป็นเสมือนชีวิตและความฝันของเขาจึงต้องสิ้นสุดลง เชลโล่เครื่องดนตรีที่เปรียบเสมือนเครื่องมือทำกิน ซึ่งเขาเช่าซื้อมาด้วยราคาที่แพงเกินตัวต้องขายไป เมื่อเขาได้ตัดสินใจไปเริ่มต้นชีวิตใหม่ที่เมืองยามางาตะบ้านเกิดพร้อมกับ มิกะ ภรรยาของเขา หลังจากนั้นไม่นานเขาได้พบข่าวการรับสมัครงานในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ที่รับสมัครงานในตำแหน่ง departure โดยคำนี้มีสองความหมาย แปลว่า การเดินทาง และความตาย ด้วยความเข้าใจผิดว่าเป็นงานที่เกี่ยวกับการเดินทาง หรือท่องเที่ยว เขาจึงได้เข้าไปสมัคร แต่ก็ต้องประหลาดใจเมื่อพบว่าความจริงแล้วอาชีพที่เขาสมัครนั้นเป็นอาชีพบรรจจุศพลงโลง หรือ โนกังชิ แต่ด้วยปัจจัยทางการเงินและปัจจัยแวดล้อมต่างๆ ทำให้เขาต้องจำใจทำอาชีพนี้ไปโดยปริยาย นอกจากนี้เขายังปิดบังภรรยาและคนรู้จักของเขา เพราะอายุที่ท่า

อาชีพเกี่ยวกับศพ และความตาย ซึ่งเป็นสิ่งที่คนญี่ปุ่นรังเกียจ แต่เมื่อวันและเวลาผ่านไปทำให้เขาได้เรียนรู้สิ่งต่างๆมากมายผ่านความคิดของเจ้านาย เพื่อนร่วมงาน รวมไปถึงความตายหลากหลายรูปแบบที่เขาได้พบผ่านพิธีศพ ทำให้ตัวละครเอกอย่าง ไคโกะ มีการเปลี่ยนแปลงทางความคิดและค้นพบความสุขที่แท้จริงผ่านอาชีพ โนคังชิ ในขณะที่เนื้อเรื่องถ่ายทอดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดของตัวละครเอกผ่านการเรียนรู้ความตายของมนุษย์ในหลากหลายด้าน เรื่องก็กลับดำเนินเรื่องตอนที่ มิกะ ภรรยาของ ไคโกะ และคนรู้จักของเขา พบความจริงเกี่ยวกับอาชีพที่เขาได้ปิดบังไว้ ทำให้ ไคโกะ ต้องทบทวนความคิด ระหว่างเลือกที่จะพิสูจน์ตัวเองเพื่อเปลี่ยนแปลงความคิดของภรรยาและคนรอบข้างในอาชีพบรรจุศพลงโลง หรือเลิกทำอาชีพนี้ เพื่อให้สังคมและคนรอบข้างยอมรับ รวมไปถึงการสร้างทัศนคติที่ดีขึ้นของคนรอบข้าง แต่ ไคโกะ ก็เลือกที่จะพิสูจน์ตัวเองเพื่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติของคนรอบข้าง และได้พิสูจน์ให้เห็นจนสำเร็จ นอกจากนี้ตัวละครเอกยังคลี่คลายปมในใจเรื่องพ่อเนื่องจากความเข้าใจผิดในอดีต โดยหลังจากตัวละครเอกเริ่มมีพัฒนาทางความคิดจนสามารถคลี่คลายและเข้าใจปมที่ค้างอยู่ในใจเรื่องพ่อเห็นได้จากฉากสุดท้ายที่ ไคโกะ ทำพิธีบรรจุศพพ่อตัวเองก่อนลงโลงแล้วพบก้อนหิน ซึ่งมีความหมายกับเขาในวัยเด็กที่พ่อเขาได้กล่าวไว้ แสดงให้เห็นถึงการละทิ้งสิ่งต่างๆทิ้งปวงเพื่อไปสู่การค้นพบความสุขที่จริง โดยหมายถึงความตายที่ทำให้เกิดการเดินทาง หรือการเปลี่ยนแปลงเพื่อดำรงอยู่และดำเนินต่อไป เหมือนความคิดของ ไคโกะ ที่เปลี่ยนแปลงไป

แนวความคิดที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ตัวละคร

1. การวิเคราะห์พฤติกรรมโดยใช้ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ ซิกมันด์ ฟรอยด์

ทฤษฎีจิตวิเคราะห์คิดค้นโดยซิกมันด์ ฟรอยด์ ซึ่งเป็นจิตแพทย์ชาวเวียนนีส ทฤษฎีของเขาได้รับการยอมรับเป็นอย่างมากในยุคนั้น มีแนวคิดต่าง ๆ เกี่ยวกับปัญหาด้านจิตใจที่พัฒนาตามมามากมายทฤษฎีพื้นฐานได้แก่

1.1. จิตใจของมนุษย์ สามารถแบ่งได้เป็น 3 ระดับตามการรับรู้ ได้แก่

1.1.1. จิตสำนึก (The conscious) เป็นส่วนของจิตใจที่มนุษย์รู้สึกนึกคิดอยู่ในแต่ละขณะ

1.1.2. จิตก่อนสำนึก (The preconscious) เป็นส่วนของจิตใจที่ตามปกติไม่ได้ตระหนักถึง แต่หากใช้ความตั้งใจก็จะขึ้นมาสู่จิตสำนึกได้

1.1.3. จิตไร้สำนึก (The unconscious) เป็นความรู้สึกนึกคิด หรือความต้องการที่อยู่ในส่วนลึกของจิตใจ ตามปกติไม่อาจขึ้นมาในระดับจิตสำนึกได้ อาจแสดงออกมาในความฝันหรือแสดงเป็นอาการต่าง ๆ ของผู้ป่วย ซึ่งจะเบี่ยงเบนไปจากความคิดหรือความต้องการดั้งเดิม

1.2. กระบวนการคิด แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ

1.2.1. Secondary Process เป็นกระบวนการคิดที่คุ้นเคยและใช้กันอยู่ในระดับจิตสำนึกและจิตก่อนสำนึกมีกระบวนการคิดเช่นนี้ เป็นการคิดที่ยึดเหตุผล มองสิ่งต่าง ๆ ตามความเป็นจริง (reality principle) เช่น คนเราบางครั้งผิดหวังและบางครั้งก็มีสมหวัง หรือสิ่งที่ต้องการบางอย่างอาจต้องรอคอยบ้าง

1.2.2. Primary Process เป็นกระบวนการคิดในระดับจิตไร้สำนึก วิธีคิดเป็นแบบไม่เป็นเหตุเป็นผล ไม่สนใจเรื่องเวลาหรือสถานที่ สิ่งที่ต้องการคือความสุข ความสมหวัง ซึ่งหากต้องการก็จะได้รับการตอบสนองทันทีที่จะพอใจ โดยไม่คำนึงว่าผลตามมาเป็นอย่างไร (pleasure principle) ตัวอย่างที่เห็นชัด ได้แก่ การฝัน ซึ่งเหตุการณ์ทุกอย่างสามารถเกิดขึ้นได้ สิ่งที่อยู่คนละมิติ คนละเวลากัน สามารถมาอยู่ด้วยกันได้ หากนึกถึงอะไรก็จะได้สิ่งนั้น

1.3. โครงสร้างของจิตใจออกตามหน้าที่ แบ่งออกเป็น 3 ส่วนด้วยกัน ได้แก่

1.3.1. Id เป็นส่วนที่อยู่ในจิตไร้สำนึกเท่านั้น เป็นแรงผลักดันดั้งเดิมของ มนุษย์ แบ่งออกเป็นแรงผลักดันทางเพศ (libidinal drive) และแรงผลักดันทางความก้าวร้าว (aggressive drive) การแสดงออกของ id เป็นไปตาม primary process และ pleasure principle

1.3.2. Ego เป็นส่วนที่ทำหน้าที่อยู่ทั้ง 3 ระดับของจิตใจ โดยจะควบคุม บริหาร จัดการ ต่อแรงผลักดันต่าง ๆ ที่มามีปฏิสัมพันธ์กัน ทำหน้าที่ประนีประนอมระหว่าง แรงผลักดันจาก id กับระเบียบหรือข้อจำกัดจากสภาพเป็นจริงภายนอก และแรงต่อต้านจาก superego โดยการทำหน้าที่เป็นไปตาม secondary process และ reality principle

1.3.3. Superego เป็นส่วนของจิตใจที่พัฒนาขึ้นมาในระยะ edipal แบ่งออกเป็น conscience หรือ มโนธรรมซึ่งมีหน้าที่คอยตัดสินความคิด การกระทำว่าถูกหรือผิด และ ego ideal ซึ่งเป็นส่วนของ บุคคลในอุดมคติที่เราอยากเป็นหรืออยากเอาแบบอย่าง

2. กลไกการเกิดอาการ (Symptom Formation)

ปกติแรงผลักดันต่าง ๆ ภายในจิตใจ และจากสิ่งแวดล้อมจะมีปฏิสัมพันธ์กันโดยตลอด ไม่หยุดนิ่ง (Dynamic)แรงผลักดันจาก id จะถูกต่อต้านโดย ego เนื่องจากหากความต้องการจาก id ได้ ขึ้นสู่จิตสำนึก หรือแสดงออกโดยตรงอาจก่อให้เกิดผลเสียแก่บุคคลนั้นได้ ในบางขณะ superego จะ เข้า มามีบทบาทร่วมด้วยแรงผลักดันที่มีลักษณะตรงข้ามกันเหล่านี้จะก่อให้เกิดความขัดแย้ง (conflict) ขึ้น ซึ่งอาจเป็นความขัดแย้งของโครงสร้างต่าง ๆ ภายในจิตใจ หรืออาจเป็นความขัดแย้ง ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม แต่เมื่อพิจารณาถึงต้นตอของความขัดแย้งต่าง ๆ เหล่านี้จะพบว่ามี จุดเริ่มต้นมาจากความขัดแย้งระหว่าง id กับ ego ทั้งสิ้น ซึ่งเป็นจุดสำคัญในทฤษฎีจิตวิเคราะห์ เรา เรียกความขัดแย้งระหว่าง id กับ ego นี้ว่า neurotic conflict

รูปภาพที่ 2 ภาพแสดงลักษณะ ID EGO และ SUPEREGO

ที่มา http://www.trueplookpanya.com/new/cms_detail/knowledge/23157-00/

เมื่อมีความขัดแย้งเกิดขึ้นจิตใจจะอยู่ในสภาวะเสียสมดุล (Disequilibrium) แรงผลักดันจาก id มีแนวโน้มจะพุ่งขึ้นสู่จิตสำนึก ภายใต้อสถานการณ์นี้จะมีสัญญาณเตือนต่อ ego ในลักษณะของความรู้สึกวิตกกังวล (signal anxiety) ทำให้ ego ต้องแก้ไขสถานการณ์โดยใช้กลไกทางจิต (defense mechanism) เข้าช่วย กลไกทางจิตที่ใช้เป็นลำดับแรกได้แก่ การเก็บกด (repression) ถ้าสำเร็จแรงผลักดันจาก id รวมทั้งความรู้สึกนึกคิดที่เกี่ยวข้องกับแรงผลักดันนี้จะถูกผลักกลับไปอยู่จิตไร้สำนึกตามเดิม เกิดความสมดุลของจิตใจขึ้นใหม่

ในกรณีที่กลไกทางจิตแบบเก็บกดไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ เนื่องจากแรงผลักดันจาก id รุนแรง มาก ego อ่อนแอลงในช่วงนั้น หรือมีปัจจัยภายนอกมาเสริมแรงผลักดันจาก id ego จะใช้กลไกทางจิตรูปแบบอื่น ๆ เข้าช่วย (auxiliary defense) เช่น reaction formation หรือ projection ลักษณะการแสดงออกจะเป็นในรูปแบบของการประนีประนอม (compromise formation) กล่าวคือให้แรงผลักดันจาก id ได้ขึ้นมาสู่จิตสำนึกบางส่วนในรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ทำให้ความต้องการจากแรงผลักดันดั้งเดิมได้รับการตอบสนองบ้าง ในขณะที่เดียวกันก็ยังคงแสดงถึงแรงต่อต้านจาก ego ในรูปแบบของกลไกทางจิตที่ใช้เข้าช่วย อาการต่าง ๆ ของผู้ป่วยที่แสดงออกมานั้นเป็นผลรวมของแรงผลักดันจาก id ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม กลไกทางจิตที่ ego ใช้เข้าช่วยเสริม repression และ signal anxiety ที่ยังอาจมีอยู่บ้าง

3. กลไกทางจิต (Defense Mechanism)

กลไกทางจิตส่วนใหญ่จะเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในระดับจิตไร้สำนึก ซึ่งผู้ป่วยจะไม่ตระหนักถึงสิ่งต่างๆ เหล่านี้ ดังเช่นใน displacement ผู้ป่วยแสดงความรุนแรงเกี่ยวกับคนใช้ที่บ้าน เนื่องจากรู้สึกว่าคุณใช้ชกซ้ำ รุ่มง่าม ไม่เคยได้ตั้งใจ โดยที่ไม่ทราบว่าเป็นความจริงแล้วเป็นจากการที่ตนโกรธหัวหน้างานแต่แสดงออกไม่ได้จึงมาระบายกับคนใช้โดยลำพังในตัวของกลไกทางจิตเองไม่ถือว่าเป็นสิ่งผิดปกติ เนื่องจากเป็นการปรับตัวของ ego เพื่อให้จิตใจกลับสู่สมดุล แต่หากบุคคลนั้นๆ มีการใช้กลไกทางจิตแบบเดิม ๆ อยู่เสมอ ใช้กลไกทางจิตจำกัดอยู่เพียงไม่กี่ชนิด ไม่ยืดหยุ่นปรับตามสถานการณ์ หรือมีการใช้กลไกทางจิตที่ไม่เหมาะสมกับวัยหรือสถานการณ์อยู่บ่อย ๆ ก็มักจะก่อให้เกิดปัญหาหรือจิตพยาธิสภาพในบุคคลนั้นตามมาแต่บุคลิกภาพที่พึงประสงค์ คือ การที่บุคคลสามารถใช้พลังอีโก้เป็นตัวควบคุมพลังอิด และซูเปอร์อีโก้ให้อยู่ในภาวะที่สมดุลได้

4. กลไกในการป้องกันตัว (Defense Mechanism) ฟรอยด์และบุตรีแอนนา ฟรอยด์ ได้แบ่งประเภทกลไกในการป้องกันตัวดังต่อไปนี้

- 4.1. การเก็บกด (Repression) หมายถึง การเก็บกดความรู้สึกไม่สบายใจ หรือความรู้สึกผิดหวังความคับข้องใจไว้ในจิตใต้สำนึก จนกระทั่งลืมกลไกป้องกันตัวประเภทนี้มีอันตราย เพราะถ้าเก็บกดความรู้สึกไว้มากจะมีความวิตกกังวลใจมาก และอาจทำให้เป็นโรคประสาทได้
- 4.2. การหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง (Rationalization) หมายถึง การปรับตัว โดยการหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง โดยให้คำอธิบายที่เป็นที่ยอมรับสำหรับคนอื่น ตัวอย่างเช่น พ่อแม่ที่ติลู่มักจะบอกว่า การตีทำเพื่อเด็ก เพราะเด็กต้องได้รับการทำโทษเป็นบางครั้งจะได้เป็นคนดี พ่อแม่จะไม่ยอมรับว่าตีเพราะโกรธลูก
- 4.3. การถดถอย (Regression) หมายถึง การหนีกลับไปอยู่ในสภาพอดีตที่เคยทำให้ตนมีความสุข ตัวอย่างเช่น เด็ก 2-3 ขวบ ที่ช่วยตนเองได้ มีน้องใหม่ เห็นแม่ให้ความเอาใจใส่กับน้อง มีความรู้สึกว่าแม่ไม่รัก และไม่สนใจตนเท่าที่เคยได้รับ จะมีพฤติกรรมถดถอยไปอยู่ในวัยทารกที่ช่วยตนเองไม่ได้ต้องให้แม่ทำให้ทุกอย่าง
- 4.4. การแสดงปฏิกิริยาตรงข้ามกับความปรารถนาที่แท้จริง (Reaction Formation) หมายถึง

กลไก ป้องกันตน โดยการทุ่มเทในการแสดงพฤติกรรมตรงข้ามกับความรู้สึกของตนเอง ที่ตนเองคิดว่าเป็นสิ่งที่สังคม อาจจะไม่ยอมรับ ตัวอย่างแม่ที่ไม่รักลูกคนใดคนหนึ่ง อาจจะมีพฤติกรรมตรงข้าม โดยการแสดงความรักมากอย่างผิดปกติ

4.5. การสร้างวิมานในอากาศ หรือการฝันกลางวัน (Fantasy หรือ Day dreaming) เป็นการสร้างจินตนาการหรือมโนภาพเกี่ยวกับสิ่งที่ตนมีความต้องการแต่เป็นไปไม่ได้

4.6. การแยกตัว (Isolation) หมายถึง การแยกตนให้พ้นจากสถานการณ์ที่น่าความคับข้องใจมาให้ โดยการแยกตนออกไปอยู่ตามลำพัง ตัวอย่างเช่น เด็กที่คิดว่าพ่อแม่ไม่รัก อาจจะมีตนปิดประตูอยู่คนเดียว

4.7. การหาสิ่งมาแทนที่ (Displacement) เป็นการระบายอารมณ์โกรธ หรือคับข้องใจต่อคนหรือ สิ่งของ ที่ไม่ได้เป็นต้นเหตุของความคับข้องใจ เป็นต้นว่า บุคคลที่ถูกนายข่มขู่ หรือทำให้คับข้องใจ เมื่อกลับบ้านอาจจะใช้กรรยา หรือลูกๆ เป็นแพะรับบาป เช่น อาจจะมีพฤติกรรมก้าวร้าวต่อ กรรยา และลูก ๆ นักเรียนที่โกรธครู แต่ทำอะไรครูไม่ได้ ก็อาจจะเลือกสิ่งของเช่น โต๊ะเก้าอี้เป็นสิ่งแทนที่

4.8. การเลียนแบบ (Identification) หมายถึง การปรับตัวโดยการเลียนแบบบุคคลที่ตนนิยมยกย่อง ตัวอย่างเช่น เด็กชายจะพยายามทำตัวให้เหมือนพ่อ เด็กหญิงจะทำตัวให้เหมือนแม่

5. กลไกในการป้องกันตัว เป็นวิธีการที่บุคคลใช้ในการปรับตัว เมื่อประสบปัญหาความคับข้องใจ การใช้กลไกป้องกันจะช่วยยืดเวลาในการแก้ปัญหา เพราะจะช่วยให้ผ่อนคลายความเครียด ความไม่สบายใจ ทำให้คิดหาเหตุผล หรือแก้ไขปัญหาได้

2. การสร้างตัวละครในภาพยนตร์ โดยนำทฤษฎีของ Henry James นักประพันธ์ชาวอเมริกัน

ตัวละครในภาพยนตร์ หมายถึงการแสดงของคนที่มีลักษณะบุคลิกภาพของคนตามที่เราเลือก เพื่อวัตถุประสงค์ในการแสดงเป็นมุมมอง หรือวิสัยทัศน์ ซึ่งเป็นวิธีที่ตัวละครมองโลกในแง่ต่างๆ และให้ความหมายของตัวละครว่า คือ สิ่งที่เชื่อมโยงเหตุการณ์ และเหตุการณ์หมายถึง สิ่งที่ทำให้ตัวละครมีความชัดเจน โดยวิเคราะห์ดังนี้

- 2.1. เรื่องราวชีวิตภายในของตัวละคร** หมายถึง ส่วนที่มองไม่เห็นการกระทำเป็นปฐมหลังของตัวละคร เริ่มจากชีวิตตั้งแต่เกิดจนถึงจุดเริ่มเรื่องของภาพยนตร์ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ตัวละครพัฒนาตัวขึ้นเป็นรูปเป็นร่าง เรียกว่า backstory บางครั้งเรียกว่า exposition หมายถึง การปูเรื่องที่ช่วยอธิบายว่าตัวละครสำคัญมีแรงจูงใจที่ต้องการบรรลุความต้องการของตัวละคร
- 2.2. เรื่องราวชีวิตภายนอกของตัวละคร** หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตั้งแต่เริ่มจนจบเป็น ส่วนที่สามารถมองเห็นการกระทำของตัวละครได้ หรือเผยให้เห็นลักษณะนิสัยของตัวละคร จึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการสำรวจความสัมพันธ์ชีวิตภายในของตัวละครถึงสำคัญที่เผยให้เห็นชีวิตภายนอกของตัวละครได้คือความต้องการและการกระทำ
- 2.3. ความต้องการ (Dramatic Need)** คือ สิ่งที่ตัวละครต้องการอยากเอาชนะ หรือต้องการบรรลุสิ่งใดสิ่งหนึ่งในระหว่างเนื้อหาของเรื่องราว
- 2.4. การกระทำ (Action)** เกิดจากความต้องการของตัวละครจนผลักดันให้เกิดการกระทำของตัวละคร ซึ่งการกระทำที่มาจากความต้องการทั้ง 3 ด้านได้แก่ อาชีพ , สถานภาพ , ชีวิตส่วนตัว จะกระตุ้นตัวละครให้ออกมาเป็นการกระทำในภาพยนตร์
- 2.5. ความขัดแย้ง (Conflict)** คือ อุปสรรค หรือ เป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่งที่ทำให้ตัวละครพยายามแก้ไขปัญหา หรือบรรลุเป้าหมายนั้น เมื่อคลี่คลายความต้องการ หรือเป้าหมายนั้นจะได้รับการตอบสนอง และบรรลุผล ความขัดแย้งมี 4 ประเภทได้แก่
1. ความขัดแย้งระหว่างบุคคล
 2. ความขัดแย้งระหว่างคนกับสังคม
 3. ความขัดแย้งภายในจิตใจของตนเอง
 4. ความขัดแย้งระหว่างคนกับธรรมชาติ
- 2.6. มิตินของตัวละคร** หมายถึง ความลึกของตัวละคร โดยปัจจัยในการกำหนดตัวละครให้มีความมากขึ้นได้แก่
1. มุมมอง (Point of View) คือ วิธีที่ตัวละครมองโลก ซึ่งตัวละครที่ดีจะแสดงมุมมองออกมาอย่างชัดเจน

2. การเปลี่ยนแปลง (Change) คือ การเปลี่ยนแปลงในตัวละคร เพื่อให้เห็นว่าบทตั้งแต่เริ่มเรื่องจนจบมีความเปลี่ยนแปลงอย่างไร เช่น เปลี่ยนบุคลิก เปลี่ยนนิสัย และเปลี่ยนความคิด เป็นต้น
3. นิสัย หรือ ทักษะคติ (Attitude) คือ ความคิด หรือนิสัยในเชิงลบ หรือเชิงบวก

3. หลักเกณฑ์ในการวิจารณ์วรรณกรรม

ผู้วิจารณ์ต้องพิจารณาในแง่ศิลปะการประพันธ์ เนื่องจาก เป็นสิ่งที่จำเป็นในการวิเคราะห์วรรณกรรมรวมทั้งตัวละครโดยพิจารณาจาก โครงเรื่องและ โครงสร้าง แก่นของเรื่อง และจุดมุ่งหมาย การสร้างตัวละคร ฉาก และกลวิธีในการเล่าเรื่อง จะเห็น ได้ว่าทุกประเด็นที่ได้กล่าวมานั้นมีความจำเป็นที่สามารถทำให้เข้าใจเรื่องและตัวละครได้ดีมากขึ้น หรือบางครั้งการวิจารณ์วรรณกรรมอาจเลือกประเด็นใดประเด็นหนึ่งมาศึกษา เช่น การสร้างตัวละคร ซึ่งได้แบ่งเป็น

1. ศึกษาความลักษณะพิเศษของตัวละครสำคัญ
2. ศึกษาลักษณะเด่นของตัวละคร โดยอธิบายลักษณะที่แตกต่างจากลักษณะทั่วไป
3. ศึกษาบทบาทของตัวละครที่มีต่อแก่นเรื่อง และ อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวละครนั้นกับแก่นเรื่อง
4. ศึกษาคุณลักษณะที่สำคัญของตัวละคร ที่มีผลให้เรื่องดำเนินไปสู่จุดสุดยอด
5. ศึกษาความสัมพันธ์ที่สำคัญอื่นๆระหว่างตัวละคร

แนวความคิดที่เกี่ยวกับมุมมองทัศนะความตายของคนญี่ปุ่น

1. ศาสนาชินโต

เป็นศาสนาดั้งเดิมของญี่ปุ่นและเป็นศาสนาพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อ วิถีชีวิตและความคิดของคนญี่ปุ่นตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย โดยแทรกซึมเข้าไปในความคิด ความเชื่อ พฤติกรรม อารยธรรม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี เป็นศาสนาที่หล่อหลอมทำให้ชาวญี่ปุ่นมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวแตกต่างจากชนชาติอื่นอย่างชัดเจน ศาสนาชินโตเป็นที่รู้จักทั่วไปว่าไม่มีศาสดาหรือผู้ตั้งศาสนา

เพราะศาสนาชินโตเป็นศาสนาที่เกิดสืบเนื่องมาจากชนบประเพณีในการบูชาบรรพบุรุษ และบูชาเทพเจ้า แต่เมื่อแบ่งศาสนาชินโตออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือชินโตแห่งรัฐ และชินโตที่เป็นนิกาย ชินโตแบบแรกอาจไม่มีศาสดา แต่ชินโตแบบหลังที่เป็นนิกายต่างๆ มีศาสดา หลักคำสอนสำคัญของศาสนาชินโต ประกอบด้วยหลักคำสอนเรื่องเทพเจ้า และจริยธรรมในศาสนาชินโต ได้แก่ ความกล้าหาญ ความไม่ขลาด ความภักดี ความสะอาด และการมีชีวิตแบบธรรมชาติ

นิกายของศาสนาชินโตแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ชินโตแห่งรัฐ
2. ชินโตที่เป็นนิกาย
3. ชินโตแห่งครอบครัว

สัญลักษณ์ของศาสนาชินโต ได้แก่ โทริซึ่งเป็นประตูที่มีเสาไม้ 2 เสา ข้างบน มีคานไม้ 2 อันวางอยู่ ถือกันว่าเป็นประตูดิวิญญานก่อนเข้าสู่ศาลเจ้า และสัญลักษณ์ที่เรียกในภาษาญี่ปุ่นว่า ซานชูโน-ซิงกิ ได้แก่ สมบัติ 3 ประการ คือ กระจก เป็นเครื่องหมายของปัญญา ดาบเป็นเครื่องหมายแห่งความกล้าหาญ และรัตนมณีเป็นเครื่องหมายแห่งการบำเพ็ญประโยชน์

ปัจจุบันของศาสนาชินโตมีความสำคัญลดลงมาก เพราะมีการแตกแขนงออกไปเป็นนิกายย่อยต่างๆ มากมาย จึงทำให้มีอิทธิพลต่อชาวญี่ปุ่นน้อยลง ชาวญี่ปุ่นจำนวนไม่น้อยได้หันไปนับถือพระพุทธศาสนาโดยเฉพาะพุทธศาสนานิกายเซนที่มีอิทธิพลต่อชาวญี่ปุ่นมากกว่าศาสนาชินโต อย่างไรก็ตาม แม้ชาวญี่ปุ่นจะหันมานับถือพระพุทธศาสนา ก็ยังไม่ยอมเลิกนับถือศาสนาชินโต เพราะการนับถือศาสนาชินโตเป็นการรักษาความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชาติไว้

1.1.หลักความเชื่อและจุดหมายสูงสุด

ชาวญี่ปุ่นเชื่อว่า จอมเทพทั้ง 2 คือ อะมะเตระสุ โอมิ กามิ และสึกิโยมิ ทรงเกิดมาจากเทพคู่แรกคือเทพอิซานากิ (Izanagi) และเทพอิซานามิ (Izanami) ตลอดทั้งสิ่งทั้งปวงก็เกิดมาจากเทพคู่แรกนี้ดังมีเทพนิยายการสร้างโลกของศาสนาชินโต จากอิทธิพลของเทพเจ้า และคำสอนชาตินิยมในศาสนาชินโต ทำให้คนญี่ปุ่นมีลักษณะพิเศษ คือ บูชาบรรพบุรุษ รักชาติ รักธรรมชาติและรักความสะอาดดังจะเห็นได้ต่อไปนี้

1.1.1 บุษาบรพบุรุษ ชาวญี่ปุ่นเชื่อว่าคนตายแล้ว วิญญาณไม่ได้ตายด้วย เพราะวิญญาณเป็นอมตะ วิญญาณจะสถิตอยู่ในโลกวิญญาณตลอดไป และคอยดูแลญาติพี่น้องคอยคล บันดาลให้ผู้เช่นสรวงบูชา ประสบความสุขความสำเร็จดังปรารถนา การบูชาบรรพบุรุษทำให้วิญญาณบรรพบุรุษมีความสุข แต่ถ้าตรงกันข้าม วิญญาณก็เป็นทุกข์ จึงเป็นหน้าที่ของคน ที่ยังมีชีวิตอยู่จะพึงบูชาบรรพบุรุษของตน

1.1.2. รักษาติ ชาวญี่ปุ่นเชื่อว่าประเทศของตนเทพคู่แรกสร้างให้มา อีกทั้งเทพอะมะเตะระสุโอมิ กามิ ยังได้ส่งหลานคือจิมมุ เทนโนมาเป็นจักรพรรดิองค์แรกปกครองประเทศญี่ปุ่นอีกด้วย ชาวญี่ปุ่นเทิดทูนพระเจ้าจักรพรรดิมากเพราะสืบสายมาจากพระสุริยเทพ หรือพระอาทิตย์ ดังนั้นกษัตริย์ในประเทศญี่ปุ่นจึงมีราชวงศ์เดียวที่สืบสายกันมาตลอด ทั้งไม่มีใครเปลี่ยนเป็นราชวงศ์อื่นได้ เพราะไม่ได้สืบสายมาจากจักรพรรดิจิมมุ เทนโน และชาวญี่ปุ่นถือว่าวันประสูติของพระเจ้าจักรพรรดิองค์ใดก็ตาม นับเป็นวันสำคัญที่สุดของชาติเพราะเท่ากับเป็นวันบูชาพระสุริยเทพด้วย ด้วยเหตุนี้ชาวญี่ปุ่นจึงภาคภูมิใจต่อประเทศของตนว่าไม่ใช่แผ่นดินธรรมดา แต่เป็นแผ่นดินของเทพเจ้าและภาคภูมิใจต่อพระเจ้าจักรพรรดิว่าเป็นเชื้อสายโดยตรงจากพระอาทิตย์พระจันทร์ ดังนั้นชาวญี่ปุ่นจึงรักษาติมากพยายามสร้างความเจริญให้แก่ประเทศชาติ และพยายามทะนุถนอมชาติของตนไว้อย่างดี จึงเป็นเหตุให้เกิดลัทธิบูชิโดซึ่งเป็นวินัยของนักรบขึ้นมา

1.1.3. รักธรรมชาติ ศาสนาชินโตได้ส่งเสริมความรักธรรมชาติอย่างลึกซึ้ง จนหยั่งรากลึกลงในดินแดนอาทิตย์อุทัย ทำให้ชาวญี่ปุ่นรักธรรมชาติมาก ถือธรรมชาติเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ตัวเองก็เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติไม่อาจแยกออกจากธรรมชาติได้ เขาจะรู้สึกมีชีวิตในธรรมชาติรอบตัวเขาก็คือชีวิตที่แล่นอยู่ในตัวเขานั่นเอง ชาวญี่ปุ่นจึงหลงใหลในธรรมชาติมาก ถึงกับมีเทศกาลฟังเสียงแมลงร้องในฤดูใบไม้ร่วง

2. ลัทธิบูชิโด หรือ วินัยนักรบ (Bushido)

เป็นหลักการที่พัฒนาขึ้นในญี่ปุ่นช่วงศตวรรษที่ 9 -12 สมัยเฮอัน และโตกุภาวะ ถือเป็นหลักการและแนวปฏิบัติของซามูไร ที่ยึดหลักความจงรักภักดี ภา รเสียสละ ความละเอียด ความมีมารยาท ความอ่อนน้อม เกียรติยศ และความรัก ผูกพัน เป็นแนวคิดของพุทธศาสนา มีจุดกำเนิดจาก

การผสมผสานความเชื่อทางพุทธศาสนานิกายเซน คำสอนของขงจื้อ และศรัทธาในลัทธิชินโต ศาสนาพุทธเชื่อเรื่องการตายแล้วเกิดใหม่ ซึ่งมีอิทธิพลมากต่อความคิดเรื่องความเป็นความตายของ คนญี่ปุ่น โดยลัทธิเซนได้กล่าวไว้ในคัมภีร์ โชโบเง็นไซ (Shoubou Genzou) ตอนหนึ่งว่า “ปล่อย ความเป็นตายให้เป็นหน้าที่ของความเป็นตาย” ดีความได้ว่าเมื่อใกล้ตายแล้วควรละทิ้งสิ่งยึดติด ต่างๆเพื่อให้ตายอย่างสมเกียรติ และเมื่อมีชีวิตก็ต้องใช้ชีวิตให้มีคุณค่าในเวลาที่หายใจทุกขณะ ผู้ ยึดถือบูชิโด โดยเฉพาะซามูไรจึงไม่กลัวอันตรายและความตาย

นิกายเซนเน้นการทำสมาธิเพื่อบรรลุนิพพาน เช่นสอนให้คนรู้จักตนเองและไม่ยึดติดกับ ตัวตน ซามูไรใช้เซนในการฝึกเพื่อขบไล่ความกลัว ความไม่แน่นอนใจและความผิดพลาด ชินโต สร้าง ความจงรักภักดีและความรักชาติให้แก่ บูชิโด ชินโตบูชาบรรพบุรุษและ นับถือ จักรพรรดิคูเจเทพอเจ้า ซามูไรจึงจงรักภักดีต่อจักรพรรดิและเจ้านาย ชินโตเชื่อว่าแผ่นดินญี่ปุ่นเป็น สถานที่ศักดิ์สิทธิ์และที่สถิตของเทพและวิญญาณของบรรพบุรุษ ซามูไรจึงมีความรักชาติ และ ศรัทธาที่จะปกป้องแผ่นดิน ขงจื้อสอนให้เชื่อในโลกของมนุษย์ สิ่งรอบตัวและครอบครัว โดยเน้น คุณธรรมความสัมพันธ์ ๕ ประการ ระหว่าง เจ้านายกับลูกน้อง พ่อกับลูก สามีกับภรรยา พี่ กับน้อง และเพื่อนกับเพื่อน ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่ซามูไรยึดถือ

นอกจากคุณธรรมต่างๆดังกล่าวข้างต้น บูชิโดยังประกอบด้วยหลักความยุติธรรม ความ จริงใจ ความซื่อสัตย์สุจริต และการควบคุมตนเอง ความยุติธรรมถือเป็นหลักการสำคัญอันหนึ่งของ ซามูไร ความกะล่อนและการประพฤตินิชอบเป็นการกระทำที่ต่ำช้าของมนุษย์ ซามูไรเชื่อว่าความ จริงใจและความซื่อสัตย์ทำให้ชีวิตมีคุณค่า มีคำพูดที่ว่า "บูชิ โนะ อิชิอิง" แปลว่า "วาจาของซามูไร" มีความหมายถึง ความเชื่อใจและความจริงใจ ซามูไรจึงมีสัจจะวาจาเป็นศักดิ์ศรีแห่งตน ซามูไรต้อง ควบคุมตัวเองไม่อ่อนไหว ไม่แสดงอาการไม่ว่าเจ็บหรือยินดี ไม่บ่นไม่ร้องไห้ ต้องสงบนิ่งทั้งการ กระทำและจิตใจ ซามูไรที่ยึดถือและปฏิบัติบูชิโด โดยครบถ้วนนับเป็นนักรบที่แท้จริงและสมบูรณ์

นิกายเซนเน้นการทำสมาธิเพื่อบรรลุนิพพาน เช่นสอนให้คนรู้จักตนเองและไม่ยึดติดกับ บ ตัวตน ซามูไรใช้เซนในการฝึกเพื่อขบไล่ความกลัวความไม่แน่นอนใจและควา มผิดพลาด ส่วน ศาสนาชินโตสร้างความจงรักภักดีและความรักชาติให้แก่ บูชิโด ศาสนาชินโตบูชาบรรพบุรุษและ นับถือจักรพรรดิคูเจเทพอเจ้า ซามูไรจึงจงรักภักดีต่อจักรพรรดิและเจ้านาย ศาสนา ชินโตเชื่อว่า

แผ่นดินญี่ปุ่นเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์และที่สถิตของเทพและวิญญาณของบรรพบุรุษ ซามูไรจึงมีความรักชาติและศรัทธาที่จะปกป้องแผ่นดิน ขงจื้อสอนให้เชื่อในโลกของมนุษย์ สิ่งรอบตัวและครอบครัว โดยเน้นคุณธรรมความสัมพันธ์ ๕ ประการ ระหว่าง เจ้านายกับลูกน้อง พ่อกับลูก สามีกับภรรยา พี่กับน้อง และเพื่อนกับเพื่อน ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่ซามูไรยึดถือ

โดยสรุป บุชิโด มีคุณสมบัติที่สำคัญ 7 ประการคือ

1. ความยุติธรรม
2. ความกล้าหาญ
3. ความเมตตากรุณา
4. ความนับถือซึ่งกันและกัน
5. ความซื่อตรง
6. ความมีเกียรติ
7. ความจงรักภักดี

3. ซินจู (Shinjuu) การฆ่าตัวตายพร้อมกันของชายหญิงที่รักกัน

เกิดขึ้นในตอนต้นของสมัยเอโดะหมายถึง การทำสัญญารักระหว่างชายหญิง เช่น เขียนคำสาบาน ลักตามร่างกายหรือตัดผม แต่ต่อมาช่วงสมัยกลางเอโดะกลายเป็นการฆ่าตัวตายด้วยกันเนื่องจากละครคาบูกิ และละครหุ่นนำมาแสดงจนกลายเป็นสื่อกลางและเป็นเอกลักษณ์ของญี่ปุ่น ในปัจจุบันการฆ่าตัวตายญี่ปุ่นถือว่ามียุทธการฆ่าตายในระดับที่สูง ซึ่งคนญี่ปุ่นคิดว่าการฆ่าตัวตายคือการล้างบาปอย่างหนึ่ง จากการตีความในพุทธศาสนา ซึ่งต่างจากความคิดของศาสนาคริสต์ว่า การฆ่าตัวตายเป็นข้อห้าม หรือเป็นบาปที่ยิ่งใหญ่

4. พระพุทธสถานานิกายสุขาวดี

สุขาวดี จัดเป็นสำนักหนึ่งทางพุทธศาสนาที่ก่อตั้งขึ้นในประเทศจีนมีคำสอนไม่เน้นให้พึ่งปัญญาของตนเองในการแสวงหาความหลุดพ้น แต่สอนให้พึ่งอำนาจภายนอก ซึ่งผิดแผกไปจากคำสอนพุทธแบบเดิม เป้าหมายหลักคือการได้ไปอยู่ในพุทธเกษตรสุขาวดีของพระพุทธเจ้าองค์หนึ่ง

มีนามว่า อมิตากะ เป็นปัญญาไม่ใช่จุดเริ่มต้นในการช่วยให้คนพ้นทุกข์ สำนักนี้จึงสอนให้คนมีศรัทธาหรือมีความปรารถนาอันแรงกล้าที่จะส่งจิตไปขอให้พระอมิตากพุทธเจ้าทรงช่วยให้หลุดพ้น ดังนั้น ศรัทธาจึงเป็นเงื่อนไขที่พุทธศาสนิกชนสำนักนี้จำเป็นต้องมีเป็นอันดับแรก

สำนักสุขาวดีในประเทศญี่ปุ่นมีชื่อเรียกว่า โจโดะ (Jodo) “โจ” แปลว่าบริสุทธิ์ ส่วน “โตะ” แปลว่าดินแดน รวมกันมีความหมายว่าดินแดนที่บริสุทธิ์ หรือดินแดนแห่งความสุข นอกจากนี้บางครั้งเราก็อาจได้ยินชื่อเรียกสำนักนี้ว่า ชิน(Shin) ตามชื่อของสำนักสุขาวดีแห่งหนึ่งในญี่ปุ่น โจโดะและชินนี้ความจริงก็คือสองสาขาของพุทธศาสนาแบบสุขาวดีที่สอนกันอยู่ในประเทศญี่ปุ่นรายละเอียดปลีกย่อยอาจแตกต่างกัน แต่หลักการพื้นฐานนั้นเห็นชอบร่วมกัน ทั้งสองมีความเชื่อเหมือนกันในเรื่องของพุทธเกษตรสุขาวดีกับพระอมิตากพุทธเจ้า ซึ่งแนวความคิดของพุทธศาสนิกายสุขาวดีที่เกี่ยวข้องกับความตายที่มีอิทธิพลต่อคนญี่ปุ่นคือ

4.1. วิถีทางแห่งการหลุดพ้น

วิถีทางแห่งการหลุดพ้นต้องอาศัยความพยายามของตนเอง หากมีศรัทธา และความเชื่อมั่นในพระพุทธศาสนาจะทำให้การเดินทาง หรือการหลุดพ้นนั้นเป็นเรื่องที่ง่ายทำได้ง่ายขึ้น จากพระพุทธศาสนิกายสุขาวดี ส่วนพุทธศาสนิกายเซน กล่าวถึงทัศนะของความตายว่า ทุกคนที่มีชีวิตอยู่ย่อมกระทำความดีเพื่อ ทดแทนบุญของบรรพชาดิก ผู้ที่อุบัติในแดนนั้นล้วนแต่เที่ยงต่อนิพพาน คืออย่างไรเสียก็จะไม่หลุดพ้นสุขาวดี ไม่ต้องกลับมา เวียนว่ายตามเกิดอีกแล้ว ปรารถนาสิ่งใดก็ได้สมประสงค์ จะได้ยินเสียงธรรมบรรยายของพระอมิตาก พุทธเจ้าและ โปธิสัตว์อยู่เสมอจนกว่าจะหลุดพ้น ดังนั้น อายุของสัตว์ที่อุบัติที่นั่นก็นับประมาณ ไม่ได้ ถ้ายังไม่หลุดพ้นก็ไม่ต้องเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในกองทุกข์ แต่ถ้าหลุดพ้นแล้วจะตั้งปณิธานเพื่อกลับมาโปรดสัตว์ในโลกธาตุอื่นก็สามารถทำได้ ด้วยเหตุนี้คนญี่ปุ่นจึงมีความเชื่อว่าคุณเกิดมาจากบรรพชาดิก เพื่อใช้ชีวิตและเวลาให้ล่วงเลยผ่านไปจนถึงวาระหนึ่งแล้วความตายถือเป็นเรื่องธรรมดาที่เกิดขึ้นทุกวัน มนุษย์เป็นสิ่งประเสริฐสุด ดังนั้นขณะที่มีชีวิตอยู่ก็ควรกระทำแต่ความดี

ผลการวิจัย

บทวิเคราะห์ตัวละครเอกในเรื่อง Departure ความสุขนั้น...นิรันดร

ภาพยนตร์เรื่อง Departure ความสุขนั้น...นิรันดร มีการดำเนินเรื่องโดยใช้ “โคบายาชิ ไดโกะ” (แสดงโดย มาซาฮิโร โมโตกิ) นักเชลโล่ในวงออเคสตรา แห่งหนึ่งใน กรุง โตเกียว ผู้ไม่ประสบความสำเร็จในความฝันการเป็นนักเชลโล่ในวงออเคสตราที่เขาตั้ง ใจเอาไว้ เมื่อวงถูกยุบลง ทำให้เขาจึงตัดสินใจทิ้งชีวิตนักดนตรีที่โตเกียวแล้ว เดินทางกลับบ้านเกิดพร้อมกับภรรยาของเขา จากนั้นเขาก็เริ่มหางานใหม่จนพบงานงานหนึ่งชื่อว่า Departure ด้วยความเข้าใจผิดในความหมายของคำเขารีบไปสมัครและพบว่าอาชีพนั้นคือ อาชีพผู้ช่วยบรรจุกุสพลง โลง หรือ โนคังชิ ด้วยความที่เป็นอาชีพที่เกี่ยวข้องกับความตายจึงทำให้ เป็นที่น่ารังเกียจของคนในสังคม แต่ทว่าอาชีพนี้ได้ทำให้เขา พบประสบการณ์ใหม่ และได้เรียนรู้หลาย สิ่งในชีวิต จึงเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้ ความคิดและทัศนคติของเขาเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

ฉากเปิดเรื่องของภาพยนตร์เรื่องนี้ นำเข้าเรื่องด้วยความสุขุมและนุ่มนวลโดยการที่ ไดโกะ ตัวละครเอกขับรถมาพร้อมกับประธานซาซากิ ผ่าหมอกหนาในฤดูหนาวบนถนนอัน โดดเดี่ยว เปรียบเสมือนเส้นทางที่เขาทั้งสองต้องเดินทาง ไปด้วยกันในสายงานอาชีพ โนคังชิ หรือผู้ช่วยบรรจุกุสพลง โลงอันหมายถึงผู้ช่วยในการเดินทางของวิญญาณเพื่อให้ไปสู่สุคติ จากนั้นเข้าสู่ เหตุการณ์ตอนกลางของเรื่อง ไดโกะ ได้รับอนุญาตให้ลงมือทำ สฟด้วยตนเองเป็น ครั้งแรก เพื่อจัดการรับรู้ถึงความตายเป็นเรื่องน่ารังเกียจจึงแสดงมุมนด้านศิลป์และความประณีตเพื่อขจัด ความคิดว่าเป็นเรื่อง น่าเกลียด น่ากลัว อีกทั้งยังอธิบายขั้นตอนการเตรียมศพก่อนบรรจุกลง โลงได้อย่างละเอียด ครบถ้วน ทำให้ผู้ชมเข้าใจกระบวนการทางพิธีกรรมนี้ บทนำของเรื่อง นี้ได้แทรกอารมณ์ขันแบบนุ่มนวลเอาไว้ด้วยเพื่อให้ผู้ชมรู้สึกผ่อนคลาย และเปิดรับเนื้อเรื่องส่วนที่เหลือ

เนื้อเรื่องส่วนถัดไปดำเนินเรื่องขณะ ไดโกะกำลังเล่นเชลโล่อยู่ในวงออเคสตรา ณ โรงละคร แห่งหนึ่งในโตเกียว เป็นฉากปูพื้นว่าตัวละครมีอาชีพเป็นนักดนตรี ก่อนเกิดเหตุการณ์ยวบง เนื่องจากคนดูมีจำนวนน้อยลงรายได้จึงไม่พอที่จะจ้างนักดนตรี ทำให้ขณะนั้นตัวละครเอก รู้สึกตกใจและผิดหวังอย่างไม่ทันตั้งตัว เนื่องจากเขาคิดว่าอาชีพนักดนตรีเป็นอาชีพใฝ่ฝันมาตั้งแต่ เด็ก เมื่อตกงานแล้วจึงทำให้เขาเครียดอีกทั้งมีหนี้ก้อนใหญ่ที่มาจากการเล่นเชลโล่ เมื่อภรรยา

กลับบ้านเขาจึงเล่าเรื่องราวทั้งหมดให้ฟัง ภรรยาที่แสดงออกเป็นกำลังใจแก่โคโตะอย่างมาก มากจนตัวโคโตะเอง แปลกใจ เพราะทันทีที่ เขาบอกว่าจะเลิกเล่นเชลโล่ ภรรยาวิ่งไปแหวบเดียว แล้วพูดว่า "เห็นด้วยค่ะ!" หลังจากนั้นเขาก็บอกต่อไปว่า "เราคงต้องย้ายไปอยู่บ้านนอก " ภรรยาวิ่งไปอีกแหวบ แล้วก็ตอบกลับมาด้วยสีหน้ายิ้มแย้มว่า "ได้โดยค่ะ ไปอยู่บ้านคุณแม่คุณแม่ใช้ไหมคะ มันไม่ต้องเสียค่าเช่า ค่าอะไร" ปฏิกริยาของภรรยามีส่วนสนับสนุนความคิดความรู้สึกของโคโตะอย่างมาก เพราะเขามีความรู้สึกผิดหลาย เรื่อง ในก่อนหน้านี้ ทั้งเรื่องที่ชอบเชลโล่มาแพง โดยไม่ได้บอกภรรยา เรื่องที่ตนเองเคยสัญญากับภรรยาในคำขอแต่งงานว่าเราจะอยู่ด้วยกันในชีวิตแห่งเสียงดนตรี แต่การแสดงออกของภรรยาทำให้ เขาเกิดความงำยขึ้นเยอะที่จะวางแผน หรือเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิต เรียกว่าได้ทำบทบาทของผู้สนับสนุนแบบไร้เงื่อนไข อย่างเต็มที่

หลังจากนั้นโคโตะก็นำเชลโล่ที่ผ่อนไม่หมดมาขายคืนจากนี้ตัวละครมีความรู้สึกโล่งใจ เหมือนได้คลายปมทางความคิดที่ฝังไว้มาตลอดว่า ความฝันของเขาคืออาชีพนักดนตรี แต่แท้ที่จริงแล้วสิ่งที่เขาคิดกลับไม่เป็นอย่างที่คิด จากคำบรรยายความรู้สึกของเขาว่า

รูปภาพที่ 3 โคโตะจ้องมองเชลโล่

ที่มา<http://mintredjehjarnhalva.blogspot.com/2013/04/movie-departures-okirubito.html>

“นี่เป็นจุดเปลี่ยนครั้งใหญ่ในชีวิตผม การขายเชลโล่ทิ้งทำให้ผมรู้สึกโล่งใจอย่างน่าประหลาด รู้สึกเหมือนได้ถูกปลดปล่อยจากพันธนาการที่มัดผมไว้มานาน สิ่งที่ผมคิดว่าเป็นมาคือความฝัน แต่ความจริงแล้วมันไม่ใช่อย่างนั้นตั้งแต่แรก”

จากข้อความดังกล่าวแสดงถึงจุดเปลี่ยนครั้งใหญ่ของชีวิตของตัวละครเอก หากเปรียบกับการตายก็เหมือนคนที่ตายแล้วเกิดใหม่ เพราะแสดงถึงการละทิ้งความคิดความฝันที่ผูกเขาไว้ว่า ต้องการเป็นนักเซลโล่ เพื่อไปเริ่มต้นทำสิ่งใหม่ ในจุดกำเนิด หรือจุดเริ่มต้นคือ บ้านเกิดของเขา

“นี่เป็นสิ่งเดียวที่แม่ของผมที่เสียไปเมื่อ 2 ปีก่อนทิ้งไว้ให้ พ่อผมเคยเปิดร้านกาแฟที่นี่ แต่ผมแทบจำอะไรไม่ได้เลย หลังจากที่พ่อทอดทิ้งพวกเราไปแม่ก็เปลี่ยนที่นี่ให้เป็นแสนีคลับและเลี้ยงดูผมมาตามลำพัง”

ประโยคดังกล่าวได้บรรยายบ้านเกิดที่เมืองยามางะตะ และชีวิตในวัยเด็กของตัวละครเอกอย่าง ไคโกะรวมไปถึงสาเหตุหรือปมปัญหาสำคัญที่ทำให้เขาเกลียดพ่อตัวเอง เนื่องจากเขาจดจำว่าพ่อทิ้งเขากับแม่ไปความทรงจำที่เกี่ยวข้องพ่อจึงหยุดแค่ตรงนั้น ถือเป็นความทรงจำที่ทำให้ไคโกะ สะเทือนใจและจดจำความเลวร้ายที่พ่อทำกับแม่และเขาจนไม่นึกถึงเหตุผลที่แท้จริงว่าเป็นเช่นไร

สิ่งที่ทำให้เขาและครอบครัวอยู่รอดต่อไป คือเขาต้องหางานใหม่ ขณะนั่งกินข้าวเขาได้อ่านหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นแล้วพบงานงานหนึ่งระหว่าง ที่ประกาศรับสมัครงานด้วยคำว่า **“Departures”** ทำให้เขาตัดสินใจสมัครทำงาน ด้วยความเข้าใจว่าเป็นบริษัทที่ทำหน้าที่นำท้องเที่ยว (Departures แปลความหมายได้ 2 อย่างคือ การเดินทางและการตาย) แต่ชีวิตที่เหมือนเป็นพรหมลิขิต งานที่ว่ นั้นเป็นงานในบริษัทที่ทำธุรกิจจัดงานศพ เจ้าของบริษัทเป็นชายชราชื่อ ซาซากิ ซึ่งไคโกะต้องทำหน้าที่เป็นโน้ตังชิ หรือคนบรรจุศพ เนื่องจากปัจจัยทางการเงินของครอบครัว แม้ว่าจะเป็นงานที่น่ารังเกียจในความคิดของเขาและคนอื่นๆ แต่ก็ต้องรับงานนี้เพื่อความอยู่รอด ไปโดยปริยาย ตอนสัมภาษณ์งาน ซาซากิได้บอกกับเขาว่า **“ถึงยังไง โชคชะตาชักพาเธอ มาที่นี่”** และคงเป็นโชคชะตาอย่างแท้จริง งาน โน้ตังชิกับอาชีพเดิมของไคโกะที่เป็นหนึ่งใน นักดนตรี วงออเคสตรา อันทรูหรานั้นแตกต่างกันอย่าง โดยสิ้นเชิง หลังจากนั้นเขาได้กลับบ้าน มิเกะ ภรรยาของเขาได้ถามถึงเรื่องงานว่า **“เป็นอย่างไรบ้าง”** แต่เขาก็ได้โกหกเรื่องงานที่ทำไปว่าเป็นเพียงงานที่เกี่ยวกับพิธีกรรม ในช่วงเวลานี้เป็นช่วงเวลาตัวละครเอกกำลังครุ่นคิดและสับสนว่าจะทำอย่างไรกับงานต่อไปดี อีกทั้งยังโกหกภรรยาเรื่องงานที่เพิ่งได้ และไม่รู้ว่าจะสามารถปิดเรื่องนี้ไปได้นานแค่ไหน

ไคโกะได้เข้าทำงานที่ NK Agent ในตำแหน่งโน้ตังชิ หรือผู้ช่วยบรรจุศพลงโลงเป็นวันแรก ระหว่างเข้าทำงานเขาได้พูดคุยกับเลขา ซึ่งได้จัดเตรียมนามบัตรว่า **“ผมเพิ่งเคยเห็นโลงศพจริงเป็น**

ครั้งแรก” แสดงถึงความรู้สึกที่ยังไม่คุ้นชินงานใหม่ นอกจากนี้ยังเป็นคำพูดที่เชื่อมโยงไปถึงอดีตของเขาและการต่อยอดความรู้สึกของตัวละครเอกเรื่องพ่อ เมื่อเลขาถามถึงพ่อของเขา เขาพูดขึ้นว่า “พ่อทิ้งพวกเราไปตอนผมอายุ 6 ขวบ” ประโยคดังกล่าวสะท้อนถึงความสัมพันธ์ที่ขัดแย้งระหว่างตัวละครเอกกับพ่อ เป็นทัศนคติเชิงลบต่อความไม่เข้าใจกับเรื่องราวในอดีต

จากนั้นเขาก็ถามเลขาต่อว่า “คนที่ไม่เคยเห็นคนตายเลยสามารถทำงานนี้ได้จริงหรือ ” แสดงถึงความความคิดของไดโกะที่ไม่เชื่อว่าคนที่ไม่เคยเห็นคนตายอย่างเขาจะสามารถชินกับศพ อีกนัยหนึ่งคือ ตัวละครเอกยังรังเกียจเรื่องความตายเลยคิดว่าไม่สามารถทำงานนี้ต่อไปเป็นเวลานานได้ จากนั้นเลขาก็ได้อธิบายความเป็นมาของบริษัทและ โลงศพแต่ละโลง

รูปภาพที่ 4 ระหว่างสนทนากับเลขา

ที่มา <http://mintredjehjarnhalva.blogspot.com/2013/04/movie-departures-okirubito.html>

“ทั้งที่ก็ต้องถูกเผากลายเป็นขี้เถ้าไปเหมือนกัน แต่ของชิ้นสุดท้ายที่มนุษย์ซ็อกกลับเป็นของที่คนอื่นเป็นผู้เลือกให้”

เป็นสนทนาของเลขาที่ก่อนเดินไปรับโทรศัพท์จากประธานซาซากิ มีนัยที่ทำให้ไดโกะคิดว่าเป็นเรื่องน่าตลกของมนุษย์ เหมือนสังกรรมที่ไม่ว่าจะรวยหรือจน สวยหรือหล่อ เมื่อถึงแก่ความตายทุกคนก็ต่างมีจุดหมายที่เหมือนกันคือ เดินทางไปสู่สุคติตามหลักธรรมของแต่ละศาสนา

หลังจากที่เลขา ได้รับโทรศัพท์จากประธานซาซากิเรียกตัวไดโกะให้ไปช่วยงาน เขามีท่าทางตกใจเมื่อได้รู้ว่าต้องมาเป็นแบบ (ศพ) ที่ประธานซาซากิใช้ในการอธิบายพิธีบรรจุศพ โลง

เพื่อนำไปเผยแพร่ลงบนแผ่นซีดีวีซี ขณะประธานกำลังสาธิตและอธิบายวิธีการ เตรียมศพก่อนบรรจุลงโลงเป็นอย่างไร ไคโกะซึ่งเป็นแบบอยู่มีความรู้สึกแปลกกับงานที่ตนกำลังทำและคิดว่าตนไม่ได้ในตอนแรก แต่ก็ต้องทน ทำงานจนเสร็จ หลังเลิกงานเขากลับบ้านแล้วเรื่องงานในวันแรกกับภรรยา แม้ว่าเขาจะระบายเรื่องราวต่างๆให้กับภรรยาฟัง แต่ก็ ยังเก็บความรู้สึกจากงานวันนี้มาครุ่นคิด เห็นได้ว่าตัวละครเอกมีความลังเลและคิดมากตลอดเวลาที่ได้ทำงานเป็น โนคังชิ เพราะยังขจัดความรังเกียจและความคิดเชิงลบต่องานประเภทนี้ไม่ได้จึงเกิดความลังเลที่จะออกจากงานตลอดเวลา อีกทั้งตัวเขายังปิดบังเรื่องงานกับภรรยาจึงรู้สึกไม่สบายใจ

การทำงานงานแรกของ ไคโกะที่จะได้เห็นศพจริงและทำงานนี้อย่างไม่ทันตั้งตัว ขณะที่เขาขับรถไปกับประธานซาซากิ เมื่อทั้งสองคนมายังบ้านที่เกิดเหตุ เพื่อ นำศพไปประกอบ พิธีกรรมทางศาสนา ตั้งแต่เข้าไปในบ้าน ไคโกะรู้สึกขยะแขยง เมื่อได้เห็นสภาพแวดล้อมและกลิ่นเหม็นน่าภายในบ้าน นี่เป็นครั้งแรกที่เขาได้เห็นศพจริงด้วยความเป็นศพน่าเป็นเวลา 2 สัปดาห์จึงทำให้น่าขยะแขยงมากขึ้นกว่าเดิม แสดงให้เห็นถึงความรู้สึกรังเกียจและขยะแขยงงานที่กำลังอยู่และแสดงให้เห็นว่าความคิดของเขายังไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงแต่อย่างใด แต่สิ่งนี้เป็นเพียงการเริ่มต้นของบททดสอบจิตใจและความคิดดังคำพูดของ ประธานซาซากิว่า “งานมันหนักเกินไปสำหรับครั้งแรก” นอกจากนี้จะหมายถึงบททดสอบของตัวละครที่เพิ่งจะเริ่มและทวีความยากขึ้นเรื่อยๆแล้วยังหมายถึงเส้นทางที่ชีวิตของเขาที่ถูกจัดวางเอาไว้ในแง่ของ โชคชะตา เมื่อกลับเข้าบริษัทแม้ว่า ได้รับเงินค่าจ้าง แต่เขากลับรู้สึกรังเกียจ เหนื่อยหน่ายที่จะรับเงินนั้นเพราะ รับไม่ได้กับงานที่ทำท่าทางความคิดและความรู้สึกของเขาตอนนี้ก็เปรียบเสมือนตัวแทนของความคิดคนญี่ปุ่นทั่วไปว่างานที่เกี่ยวข้องกับความตายเป็นงานที่น่ารังเกียจ ฉะนั้นเงินที่ได้ก็เหมือนเงินสกปรก เป็นเงินที่ได้รับจากคนตายซึ่งแสดงถึงการรับสิ่งที่ไม่เป็นมงคล เช่นเดียวกับความคิดความเชื่อของคนไทย สีหน้าท่าทางของ ตัวละครเอกทำให้รู้สึกว่าเขาขยะแขยงและรู้สึก อับอายที่ทำงานแบบนี้จากฉากบนรถประจำทางจะมีกลุ่มนักเรียนซุบซิบเรื่องกลิ่นเหม็นในรถ สายตาของทุกคน มองไปที่ไคโกะ เหมือน ว่ากลิ่นนั้นต้องมาจากเขา สายตาทุกคนที่มองเป็นเหมือนปฏิกิริยาที่ตอกย้ำความคิดของตัวละครให้รู้สึกอับอายและขยะแขยงตัวเองมากขึ้น เมื่อเขาทนสายตาเหล่านั้น ไม่ไหวจึงทำให้ลงจากรถและ คัดสินใจไปโรงอาบน้ำเพื่อชำระล้างกลิ่นเหม็นที่ติดตัวเขารวมถึงความรู้สึกขยะแขยงของเขา

รูปภาพที่ 5 ในโรงอาบน้ำ

ที่มา <http://cutjapan.com/drama/departures-おくりびと/>

หลังจากที่เขาอาบน้ำเสร็จเขาได้พบคุณป้าเจ้าของโรงอาบน้ำที่กำลังเถียงกับลูกชาย ซึ่งเป็นเพื่อนสมัยเด็กของเขา คุณป้าโรงอาบน้ำได้บอกหลานสาว ว่า “เขาเป็นนักดนตรี อยู่ในโตเกียวซะนะ ” จากประโยคดังกล่าวทำให้ทราบถึงความรู้สึกของตัวละครเอกว่าการกลับไปบ้านเกิดนั้นเหมือนเป็นผู้แพ้ที่ต้องจำยอมกลับไปและคุณย่าอับอาย แม้ว่าคนแก่นั้นจะยังชื่นชมเขาที่ได้ทำงานที่ดีคือการเป็นนักดนตรีในเมืองหลวงอย่างกรุงโตเกียว แต่ก็ยังไม่มีใครรู้ว่า เขาทำอาชีพที่นำ รังเกียดและ อับอายผู้คน แต่มีรายได้ดีคือ โนคังชิ

ขณะที่มีกะกำลังทำอาหารไดโอะ ก็คิดถึงงานที่พบ เขามองไปที่โกสต์ที่วางอยู่บนโต๊ะแล้ว ฝอยอดระดมจนจะอ้วกโกสต์เปรียบเสมือนศพเน่าที่ค้างคืน 2 สัปดาห์จึงทำให้ตัวละครเอกเกิดความขยะแขยงขึ้น จึงคิดว่าตัวเองก็ไม่ต่างอะไรกับโกสต์คือน่าขยะแขยงเช่นเดียวกันในสายตาของคนอื่น รวมถึงตัวเขาเองในตอนนี้เพราะทำงานกับคนตายเลย คิดว่าร่างกายตัวเองสกปรกมาก แม้จะชำระล้างร่างกายแล้วก็ไม่สามารถทำให้สะอาดขึ้นเขา จึงมีอะไรกับภรรยาเพื่อให้ลืมเหตุการณ์ที่เกิด ขึ้นซึ่งมีนัยว่าตัวละครเอกต้องการชำระล้างความสกปรกจากการยกศพครั้งแรก และความคิดของตัวเอง เขานอนแล้วคิดว่า

“หรือนี้เป็นผลกรรม...ที่ต้องชดใช้จากการทอดทิ้งแม่ของตนเองจากนี้ไป ผมควรจะทำอย่างไรดี ?”

จากคำพูดนี้ก็กล่าวมาสะท้อนถึงความคิดของตัวละครเอก ถึงความสิ้นหวังและสับสนในการเดินทางของตัวเอง นอกจากนี้เขายังคิดว่า การเป็นโนคังชินั้น มาจากผลกรรมที่เขาทิ้งแม่ ซึ่งข้อสังเกตคือตัว

ละครเอกมีความคล้ายคลึงกับพ่อของเขาทั้งการกระทำ ความชอบ และอื่นๆ แต่ก็ยังไม่ปฏิเสธอยู่

เขาคิดมากจนนอนไม่หลับ จึงลงมาเล่นเซลโล่เพื่อคลายความทุกข์ ก่อนที่จะหยิบมาเล่น เขาก็พบก้อนหินที่พ่อของเขาให้ไว้ตอนเด็กในกระเป๋าสเซลโล่เครื่องเก่า จากตอนนี้ภาพยนตร์ได้กล่าวถึงเรื่องราววัยเด็กของตัวละครเอกขณะเล่นเซลโล่ เนื้อเรื่องเล่าถึงจดหมายก้อนหินซึ่งเป็นที่มาของก้อนหินที่พ่อของเขาให้ในวัยเด็ก เป็นหินก้อนใหญ่ จากน้ำหนักและขนาดของหิน แสดงถึงความรู้สึกเป็นห่วงมาก ส่วนก้อน หินก้อนเล็กที่เขาเป็นคนให้พ่อ แสดงถึงความรู้สึกมีความสุข ถึงแม้จะจำหน้าพ่อไม่ได้ เพราะความทรงจำเรื่องพ่อยังเลื่อนลอยอยู่

ไดโกะยืนคิดอยู่บนสะพานข้ามลำธารแห่งหนึ่ง เขามองสายน้ำพบปลาเซลมอนที่กำลังว่ายทวนน้ำในขณะที่เดียวกับคุณลุงที่โรงอาบน้ำก็กำลังมองเช่นกัน

ไดโกะพูดว่า “เสร้านะครับ...มันขึ้นมาถึงนี้เพื่อจะตาย ไหนๆก็ต้องตายทำไมต้องลำบาก”

ลุงก็พูดขึ้นว่า “เพราะพวกมันอยากกลับบ้าน กลับไปยังที่ที่มันเกิด”

จากบทพูดแสดงให้เห็นว่าทุกชีวิตย่อมต้องการกลับไปยังจุดเริ่มต้น จุดกำเนิด หรือบ้าน เกิดของตนเอง แม้ว่าจะมีจุดจบเดียวกันคือ ความตาย แต่บ้านนั้นนับเป็นความผูกพันที่เกิดจากความสัมพันธ์ในครอบครัวเป็นทุกสิ่งทุกอย่างที่ทำให้เราเกิดขึ้นอย่าง แม่ของไดโกะ ที่อยู่บ้านในเมืองชนบทแห่งนี้มาตลอดทั้งชีวิต บ้านเกิดจึงเป็นจุดเริ่มต้นของทุกสิ่งอันหมายรวมถึง ความสัมพันธ์ของครอบครัว ส่วนคำพูดของคุณลุงโรงอาบน้ำ ทำให้ตัวละครเอกเริ่มเปลี่ยนมุมมองทางความคิดและเข้าใจความเป็นไปของมนุษย์ เสียงบีบแตรของประธานซาซากิที่เรียกให้เขาไปกินข้าวดังจนทำให้เขาหยุดคิดคำพูดดังกล่าว แต่เขาแสดงท่าทางไม่ออกไป เพราะหลังจากคิดทบทวนอยู่หลายครั้งแล้วรู้สึกว่ารับตัวเองไม่ได้และทนทำงานนี้ต่อไปไม่ได้จึงตัดสินใจจะลาออก เขาคิดอย่างนั้นก่อนตะโกนพูดว่า

“มันเป็นเรื่องบังเอิญรีเปล่า ?”

“โชคชะตานำพา...ฟ้าสั่งให้เธอมาทำงานที่นี่” ประธานซาซากิกกล่าว

บทสนทนาดังกล่าวได้ต่อยุ่การเข้ามาทำงานในอาชีพโน้กังชัของไดโกะในแง่ของ โชคชะตา จากคำพูดของประธานซาซากิ มีความหมายเหมือนกันกับตอนที่ประธานซาซากิตอนพบกับเขาครั้งแรกกล่าวได้ว่าการเข้ามาทำงานในอาชีพโน้กังชันั้น เป็นเพราะโชคชะตาอย่างแท้จริงเพื่อเป็นการทดสอบทั้งด้านความรู้สักภายในของเขา หน้าตาและบทบาททางสังคม รวมไปถึงการจงใจปิดบังความลับกับภรรยา ณ บ้านลูกค้า ประธานซาซากิและไดโกะมาสายจึงทำให้โดนด่าว่า “พวกคุณมันทำมาหากินกับคนตาย” คำพูดนี้แสดงถึงทัศนะเชิงลบต่องานประเภทนี้ ของลูกค้า คนนั้น และคนทั่วไปทัศนะ แต่ด้วย ความมาก ประสพการณ์ของประธานซาซากิ เขาจึงมองข้ามความคิดเหล่านั้นแล้วบรรจงทำความสะอาดและแต่งตัวให้ศพออย่างประณีต ส่วนไดโกะก็คิดตรงถึง สัจธรรมที่พบในงาน ระหว่างที่ประธานซาซากิแต่งหน้าศพอยู่นั้นเขาได้ขอให้ญาติ หรือสามีของผู้ตาย นำलिปลดกสิที่ผู้ตายชอบมาทาให้ จากฉากนี้จึงทำให้ไดโกะคิดว่า

รูปภาพที่ 6 ขณะแต่งหน้าหน้าอาโอมิ

ที่มา <http://www.davidbordwell.net/blog/2010/04/25/a-second-chance-at-childhood/>

“ร่างที่เย็นเฉียบกลับฟื้นคืน กลับคืนสู่ความงามอันเป็นนิรันดร์ ทั้งหมดนี้ทำด้วยความสุขุมและแม่นยำและด้วยความรักที่อ่อนโยนในการบอกลาครั้งสุดท้าย เพื่อส่งผู้ตายให้ออกเดินทางไป” “การเตรียมทุกอย่างเพื่อการนี้ทำออกมาได้อย่างสงบและงดงามยิ่ง”

ความคิดของเขา จากเหตุการณ์ครั้งนี้ นับเป็นจุดเปลี่ยนผ่านทางความคิดครั้งแรก หลังจากที่เขาคิดถึงคำพูดของคุณลุงโรงอาบน้ำ ที่ทำให้เขาสัมผัสและเข้าใจถึงความหมายของการเดินทางได้อย่างแท้จริง และการปฏิบัติในการบรรจุศพที่เคารพและนอบน้อมของประธานซาซากิเป็นส่วนสนับสนุนและผลักดันความคิดของตัวละครเอกให้นำไปสู่การเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้เขายังตระหนักถึงความจริง (ร่างศพที่ตายแล้ว)ว่าเป็นฉากในวาระสุดท้ายอันสวยงามที่บรรจงทำอย่าง

เคารพเพื่อส่งผู้ตาย (ศพ)ออกเดินทางสู่ความสุข ในห้วงสุดท้ายของชีวิต และนอกจากไดโกะที่ได้ปรับเปลี่ยนมุมมองความคิดแล้ว ลูกค้า ที่สามมีของผู้ตาย ยังได้ยกย่องและยอมรับ ในอาชีพ โนคังจิ เห็นได้จากหลังเสร็จพิธีศพเขาได้กล่าว ขอบคุณที่ได้ช่วยทำให้งานสำเร็จหลังจบงาน เมื่อได้รับการตอบรับที่ดีจากผู้รับ ผู้ให้อย่างไดโกะจึงได้พบกับความสุขและภูมิใจอย่างแท้จริง

ไดโกะและมิกะไปโรงอาบน้ำ หลังจากมิกะอาบน้ำเสร็จได้พูดคุยกับคุณป้าเจ้าของโรงอาบน้ำ คุณป้าพูดว่า

“หนูช่วยดูแลเขาด้วยนะ ไดจังเป็นเด็กจิตใจดีเขาต้องคอยดูแลตัวเองมาตลอด ตอนที่พ่อแม่ของเขาเลิกกัน เขาเคยไม่เคยร้องไห้ต่อหน้าแม่เลย แต่พอเขาอยู่ในโรงอาบน้ำคนเดียว เขาก็จะแอบร้องไห้ ตัวก็เล็กไหล่เขาก็สั้น เรื่องมันก็เป็นอย่างนี้แหละ หนูต้องพยายามเข้าใจเขานะ”

จากบทพูดนี้แสดงให้เห็นภูมิหลังวัยเด็ก และนิสัยของตัวละครเอกว่าเป็นคนที่ภายนอกดูเข้มแข็ง แต่ภายในอ่อนแอ แต่ก็เป็นคนมีความอดทนต่อสถานการณ์ หรือเหตุการณ์ที่ เลวร้าย หรือ ย่ำแย่ที่สุดในชีวิต ดังนั้นเมื่อมีเรื่องทุกข์ใจ หรือลำบากใจเขาก็จะเก็บเรื่องทั้งหมดไว้คนเดียว การที่คุณป้าโรงอาบน้ำพูดประโยค ดังกล่าวเพื่อ ต้องการให้ภรรยาของเขาเข้าใจและอยู่เคียงข้าง เขา จากนั้น ทั้งสองกลับมาดื่มกันต่อที่บ้าน

ไดโกะ พูดขึ้นว่า “เราไม่ได้ทำอย่างนี้มานานแล้วนะ”

มิกะตอบว่า “เหมือนกับเพลงเก่านะคะ”

แสดงถึงวันเวลาเก่าๆที่ทำให้ไดโกะคิดถึงเรื่องราวในอดีตเกี่ยวกับพ่อ เพราะเขา มองไปที่ก้อนหินที่พ่อให้ไว้ในตอนเด็ก มิกะได้ถามถึงเจ้าของ แผ่นเสียง เขาได้ตอบว่าทั้งหมด นั้นเป็นของพ่อเขา จากเหตุการณ์ข้างต้น ทำให้ตัวละคร เอนึกถึงเรื่องราวระหว่างเขากับพ่อที่ล้วนแต่เป็นความทรงจำที่เลือนลาง และไม่ยากจดจำ อีกทั้งยังเป็นการต่อยอดความรู้สึกเจ็บปวด จากเหตุการณ์ พ่อเขาทิ้งแม่ไป ด้วยคำพูดว่า

“ผมจำหน้าเขาไม่ได้ด้วยซ้ำ อย่าทำให้ผมนึกถึงเขาได้ไหม ”

มิกะถามเขาว่า “คุณอยากเจอหน้าเขาไหมคะ ?”

ไดโกะตอบว่า “ไม่ยากเลย แต่ถ้าฉันเจอเขาจะ.....ฉันจะต่อเขา” (มองก้อนหินของพ่อ)

หลังจากนั้นเขาก็เปิดแผ่นเพลงเก่า ซึ่งเป็นเพลงที่พ่อเขาชอบและเป็นเพลงที่เขาใช้เล่นเชลโล่ตอนเด็ก จากนั้นมิกะก็ได้พูดว่า “พ่อชอบที่นี้ ฉันว่าแม่ของคุณคงยังรักพ่อของคุณอยู่”

ไดโกะมองหน้ามิกะแล้วพูดว่า “ไม่หรอก”

มิกะพูด “ไม่งั้นแม่ของคุณคงโยนแผ่นเสียงพวกนี้ทิ้งหมดแล้ว เขาคงไม่เก็บมันไว้ดีอย่างนี้หรอก”

จากบทสนทนาที่แสดงถึงความรู้สึกโกรธและมือคดกับพ่อของตัวละครเอก เนื่องจากปมในใจที่พ่อของเขาทิ้งแม่ไว้คนเดียว และเขายังไม่สามารถ ถกเถียง หรือแก้ไขความรู้สึกในใจเกี่ยวกับเรื่องพ่อของเขาได้ นอกจากนี้เขายังไม่รู้ว่าสิ่งที่เขาเป็นทั้งหมดในตัวเขาสืบเนื่องมาจากพ่อ ทั้งเรื่องเชลโล่และเพลงที่ใช้เล่นเชลโล่ล้วนเป็นเหมือนพ่อ แต่เขายังปฏิเสธสิ่งทั้งหมด เพราะความอคติต่อพ่อกับเรื่องราวในวัยที่เด็กยังฝังใจ

กลางศึกไดโกะแอบลงมาคุยงานด่วนกับเลขา เนื่องจากประธานซาซากิต้องแยกไปทำศพอีกที่หนึ่ง เขาจึงต้องทำงานนี้เพียงคนเดียวเป็นครั้งแรก และแอบมิกะออกไป เธอรู้ตัวแต่ก็ ยังทำเฉยและเก็บความสงสัย เพราะเริ่มรู้สึกได้ว่าไดโกะมีเรื่องปิดบัง

ณ บริษัท NK Agent ไดโกะคุยเรื่องงานเมื่อคืนเลขาทักเขาว่า “ตาคุณแดงจัง เมื่อคืนไม่ได้นอนหรอก งานนี้ยังทำไปยิ่งชินใจไหมละ?” จากคำพูดประโยคนี้นี้แสดงให้เห็นว่าตัวละครเอกนั้นเริ่มชินและคุ้นเคยกับอาชีพนี้มากขึ้น อีกทั้งยังแสดงถึงความทุ่มเทในการทำงาน นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางความคิดของตัวละครเอกในแง่ทัศนคติเรื่องงานที่ดีขึ้น เนื่องจากได้แบบอย่างและมุมมองความคิดจากประธานซาซากิ ทำให้เขาเข้าใจความตายและมองความตายเป็นสัจธรรมในชีวิตมนุษย์ที่เกิดขึ้นและเป็นไปตามธรรมชาติ หลังจากทั้งสองคุยเรื่องงานเสร็จไดโกะได้ถามถึงการเข้ามาทำงานในบริษัทนี้ของเลขา เธอเล่าว่า

“ตอนที่ฉันยังเด็ก ฉันต้องจากบ้านเกิดไปที่ ... โอบิชิ โรคะะ ฉันทำงานมันทุกอย่างเลยวันสุดท้ายก็มาอยู่ร้านแสนึคบาร์ที่นี่ แต่มาฆ่าเซ็งเส้นเลือดในสมองแตกแล้วก็ตายไปซะงั้น จากนั้นท่านประธานก็ฉันไม่เคยเห็นการเอาศพลงโลง ฉันคิดว่าถ้าฉันตายฉันก็อยากให้เขาเป็นคนเอาศพฉันลงโลง เขาเป็นคนที่ไม่เหมือนใคร ฉันเลยมาอยู่ที่นี่”

ไดโกะถูกพูดกลับว่า “ชะตาคนเรานั้นน่าตกคตินะครับ เราไม่มีทางรู้ว่าเราจะได้ไปที่ไหน”

จากบทสนทนาดังกล่าวสอดคล้องกับหลายบทสนทนาในหลายฉากก่อนหน้านี้ที่เชื่อเรื่องโชคชะตาว่าโชคชะตาของคนแต่ละคน ถูกกำหนดมา ไม่เหมือนกัน และไม่มีใครสามารถล่วงรู้สิ่งที่จะเกิดในอนาคตได้ นอกจากนี้ข้อสังเกตจากบทสนทนานี้จะพบว่าที่ทำงานเก่าของเลขาคือบ้านของไดโกะ จากคำว่า “สุดท้ายก็มาอยู่ร้านแสนึคบาร์ที่นี่” เพราะแม่ของไดโกะได้เปลี่ยนร้านกาแฟให้เป็นร้านแสนึคบาร์ จากคำพูดนี้ถือเป็นการเชื่อมโยงตัวละครแต่ละตัวเพื่อผูกเรื่องให้เป็นเรื่องเดียวกัน และแสดงถึงสาเหตุการตายของแม่ไดโกะ

รูปภาพที่ 7 ระหว่างทักทายเพื่อน

ที่มา <http://mintredjehjarnhalva.blogspot.com/2013/04/movie-departures-okirubito.html>

เมื่อ เข้าฤดูหนาวท่ามกลางหิมะระหว่าง ทางที่ไดโกะเดินกลับบ้าน เขาได้พบเพื่อนเก่าและครอบครัว แต่ท่าทางของเพื่อนเขามีสายตาที่เปลี่ยนไปเพื่อนของเขาได้บอกลูกและภรรยาว่าไม่ต้องไปทักไดโกะ และบอกให้เดินไปก่อนแล้วเขาก็อยู่คุยกับไดโกะ เพื่อนของเขาพูดและมองอย่างจริงจังก่อนเดินจากไปว่า “นายควรหางานให้เหมาะสมกว่านี้” จากบทสนทนานี้ตัวละครเอกเริ่มรับรู้ปฏิกิริยาจากคนรอบข้าง และคนทั่วไปที่แสดงความ รังเกียจ ต่องาน โนคังชิ ที่กำลัง ทำอยู่ ทำให้เขาเริ่มรู้สึกไม่ดี เมื่อกลับไปถึงบ้านเขาพบมิกะ ที่กำลังนั่งรออยู่เธอ มองด้วยสายตาโกรธ

เคื่อง หลังจากได้ดูขั้นตอนการบรรจุศพลงในโศรทัศน์ ที่เขาแสดงเป็นนายแบบ (ศพ) ตอนรับงานครั้งแรก หลังจากนั้นมิกะพยายามถามความจริงจากปากของเขาเอง แต่เขาก็หลีกเลี่ยงที่จะตอบบ้างก็เปลี่ยนเรื่อง บ้างก็แก้ตัวและโกหก จึงทำให้ภรรยาของเขาโกรธและรู้สึกผิดหวัง เห็นได้จากคำพูดว่า “คุณทำงานแบบนี้ไม่รู้สักอายุข้างเธอ ?” เป็นคำพูดที่แสดงให้เห็นทัศนคติเชิงลบของภรรยาที่เหมือนกับ ทัศนคติของครอบครัวข้างและเขาคนอื่น ๆ ว่ารู้สึก ขยะแขยง อายและรังเกียจ เช่นเดียวกับความคิดและความรู้สึกของตัวเองตอนที่เห็นศพจริงและได้ยกศพนั้น มิกะยังพูดอีกว่า “ฉันอยากให้คุณทำงานที่มันธรรมดา” แต่โคโตะ ซึ่งขณะนั้นมีความคิดที่เปลี่ยนแปลงไปจากเหตุการณ์ที่ประธานสาขาวิชาศึกษาให้กับนาโอมิ (ผู้ตาย) ตัวละครเอกได้เห็นการชำแหละร่างกายศพอย่างทะนุถนอม การสวมเสื้อผ้าให้อย่างระมัดระวังรวมไปถึงการแต่งหน้าศพให้สวยที่สุดก่อนส่งเธอไปยังจุดหมายปลายทาง จากเหตุการณ์ดังกล่าวจึงทำให้ตัวละครเอกจากที่ยังลังเลกับความคิดของตัวเองได้เปิดใจรับความเปลี่ยนแปลงทางความคิดที่ขึ้นจากการแสดงออกของประธานสาขาวิชา จึงทำให้เข้าใจความหมายของ ชีวิต ความตาย และสังขารของมนุษย์ที่ ว่าความตายเป็นสังขารและเป็นเรื่องธรรมดา เพราะมนุษย์ทุกคนย่อมไม่มีใครหนีพ้นความตายได้

“งานธรรมดาอะไร ทุกคนก็ต้องตายกันทั้งนั้น ฉันก็ต้องตาย เธอก็ต้องตาย ความตายเป็นเรื่องธรรมดาในโลก”

เป็นคำพูดที่สื่อให้เห็น การเปลี่ยนแปลงทางความคิด ของตัวละครเอกจากความหมายที่ได้กล่าวมาข้างต้น แม้มิกะจะขอร้องให้เขาเลิกทำงานนี้ เพราะเป็นอาชีพที่เกี่ยวข้องกับความตาย ซึ่งเป็นสิ่งอัปมงคล ก่อนหน้านี้แม้ว่าเขาจะตกต่ำที่สุด คือออกจากความเป็นนักดนตรีแล้วกลับมาอยู่บ้านเกิด แต่เธอก็ไม่เคยขอร้องอะไรเขาเลยทุกอย่างที่เสียใจ แต่ถึงกระนั้นเองโคโตะก็ไม่ยอมเลิกเช่นกัน อีกทั้งยังขอร้องให้มิกะเข้าใจเขาด้วย แต่ เธอรู้สึกผิดหวังและเสียความรู้สึกอย่างมากทำให้ไม่ สามารถยอมรับเรื่องราวทั้งหมดได้จึงขอกลับไปอยู่บ้านของเธอเอง

ณ งานศพเด็กนักเรียนหญิงคนหนึ่งชื่อ มิยุกิ ขณะที่โคโตะและประธานสาขาวิชากำลังตกแต่งศพของเด็กนักเรียนหญิง แม่ของเธอก็โวยวายว่าศพของลูกสาวที่ทำอยู่ไม่เหมือนในรูป จึงสั่งให้ทำใหม่(ซ่อมสีผม) จากนั้นพ่อแม่ของศพก็เริ่มทะเลาะกันจนแฟนหนุ่มค่าพ่อของเธอ กระทั่งญาติต้องมาห้ามแต่ก็เอาไม่อยู่ ครูใหญ่เลยออกมาห้ามทั้งสองฝ่ายพร้อมพูดว่า

“พวกแกกลับไปซะ! ที่มีญาติตายก็เพราะพวกแก พวกแกจะชดใช้ยังไง?”

จากนั้นชี้หน้ามาที่ไคโกะ “จะชดใช้ด้วยการทำงานที่ไม่มีใครอยากทำแบบหมอนั่น ไปทั้งชีวิตใหม่
ว่าไง!”

คำพูดนี้ทำให้ตัวละครเอกได้รับความกระทบกระเทือนทางจิตใจ เหมือนเป็นการตอกย้ำ คำพูดของ
ภรรยาว่า “คุณจะทำเป็นไปตลอดชีวิตคุณเลยหรือ” ทำให้เขา กลับมาชุกคิดเรื่องงานใหม่จนเกิด
ความสับสน

รูปภาพที่ 8 สนทนากับประธานซาซากิ

ที่มา <http://dlatoure.blogspot.com/2012/06/departures-life-and-death-according-to.html>

ต่อมาไคโกะตัดสินใจ ลาออกจากงาน จึงไปบอกเลขา แต่เธอก็ให้เขาขึ้นไปบอกเรื่องนี้กับ
ประธานซาซากิด้วยตัวเอง เขาขึ้นไปหาประธานซาซากิด้วยความนอบน้อมประธาน ซาซากิได้
ชวนเขากินอาหารด้วยกัน ไคโกะมีสีหน้ากระอักกระอ่วนใจที่จะพูดเรื่องลาออก จากนั้นประธานซา
ซากิแนะนำคนในกรอบรูปว่าเป็นภรรยาของเขาที่ตายไปเมื่อ 9 ปีที่แล้วพร้อมพูดว่า

“คู่สามีภรรยาต้องมีคนใดคนหนึ่งตายไปก่อน แต่อีกคนที่อยู่นี่สิ...ลำบาก” หลังจากพูดจบเขาก็มอง
ภาพภรรยาของเขาแล้วบอกว่า “เธอเป็นคนแรกเลย หลังจากนั้นฉันก็เริ่มต้นธุรกิจนี้”

จากนั้นเขาก็พูดอธิบายถึงความตายโดยใช้อาหารที่เขาทำบอกว่าไคโกะว่า

“แม้แต่นี้ก็ศพเหมือนกัน สิ่งมีชีวิตล้วนกินสิ่งที่ตายแล้วถ้าเราไม่ยอมตายก็ต้องกิน และถ้ากินก็
ต้องกินให้อร่อย”

ไดโกะกัมหน้ากัมตาคินอย่างเอรีดอ้อยเหมือนเข้าใจสิ่งประหลาดซาซากิตั้งใจบอก ประโยคที่
ประหลาดซาซากิพูดจะสื่อว่ามนุษย์เมื่อมีชีวิตอยู่แล้วถ้าจะทำสิ่งใดก็ควรทำให้เต็มที่เพราะการที่ยังมี
ชีวิตอยู่นั้นย่อมลำบากกว่าคนที่ตายไปแล้วเหมือนกับมีความสุขและไปสบายแล้ว ฉะนั้นมนุษย์ที่ยัง
มีชีวิตอยู่ก็ควรมองไปข้างหน้าและทำให้ดีที่สุด และจากการกระทำของตัวละครเอกนั้นได้แสดง
ความเข้าใจในสิ่งที่ประหลาดซาซากิต้องการสื่อเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในการมีชีวิตอยู่ เนื่องจากตัวของเขา
ได้หลุดออกมาจากความยึดมั่นถือมั่นนั้น เพราะศพแรกที่ ประหลาดซาซากิบรรจุลงโลงคือ ภรรยา
ของเขาทำให้เขาค้นพบว่าสิ่งที่ยิ่งใหญ่ที่สุดไม่เพียงไม่ยึดมั่นว่าคนรักจะต้องอยู่ด้วยกันไปชั่ววันรันดร์
แต่คือการส่งเธอไปสู่โลกใหม่ในสภาพที่สวยงามที่สุด

“มันช่างเป็นเวลาที่ยากจะทำใจ” คำพูดของไดโกะตอนฉากเปิดเรื่องแสดงถึง การเดินทาง
ของไดโกะบนถนนของเขา ภาพถนนซึ่งหมายถึงทางเดินชีวิตหรือเส้นทางเดินทาง ของตัวละครเอก
ในอาชีพ โนคังชิที่มีเพียง ไดโกะและประหลาดซาซากิ ส่วนหมอกควันและหิมะ เปรียบเสมือนปัญหา
และบททดสอบมากมายที่ผ่านเข้ามาในเส้นทางชีวิตนี้และ เป็นบททดสอบจิตใจและความคิดของ
เขาให้ไปสู่การเปลี่ยนผ่านขับเคลื่อนทางความคิดของตัวละครและชีวิต ระยะเวลา 2 เดือนที่เขา
ได้มาอยู่และทำงานที่เป็นช่วงเวลาที่ยากจะทำใจ เพราะก่อนหน้านี้เขาได้ไปถึงจุดสูงสุดในความคิด
ของเขา คือเป็นนักคนตรีเซลโล หูรหุราและเป็นที่ยกย่องทางสังคม มันจึงยาก ที่จะกลับมายัง
จุดเริ่มต้นคือบ้านเกิดของตัวเองเสมือนคนตายแล้วกลับมาเกิดใหม่ อีกทั้งยังทำงานเกี่ยวกับศพอาชีพ
อย่างโนคังชิที่เป็นที่รังรังเกียจของคนในสังคม แต่เพราะจุดนี้เองที่ทำให้ตัวละครเอกเกิดการ
เปลี่ยนแปลงทางความคิด แต่กระนั้นเองก็ ยากที่จะทำให้คนรอบข้างเข้าใจอย่างที่เขาเข้าใจงานศพ
ของโทเมโอะตอนต้นเรื่องเป็นศพแรกที่ไดโกะเป็นคนลงมือตกแต่งศพก่อนบรรจุลงโลง ด้วยท่าทาง
ที่อ่อนโยนนอบน้อมต่อศพ ระมัดระวังในการสวมเสื้อผ้าให้ศพทำอย่างตั้งใจด้วยจิตวิญญาณและ
ความซาบซึ้งพร้อมบรรจุศพลงโลง การแสดงของตัวละครเอกแสดงถึงความเคารพและให้เกียรติศพ
ที่ทำอีกทั้งยังหมายถึงให้เกียรติงานที่ตัวเอง

วันคริสมาสต์ไดโกะ ประหลาดซาซากิและเลขาช่วยกินอาหารค่ำอย่างเอรีดอ้อย เลขาถาม
ถึงเรื่องเซลโล เขาบอกว่า “นี่เป็นเซลโลที่ผมใช้เล่นตอนเด็ก พ่อให้ผมไปเรียนเซลโล”

ประหลาดซาซากิพูดว่า “พ่อของคุณเป็นคนดีนะ ”

“ไม่เคย เขาเป็นคนที่แย่มากที่สุด เขาเปิดร้าน *Coffee shop* แล้วก็หนีตามพนักงานเสิร์ฟไปเขาเป็นพ่อที่เลวที่สุด” ไคโกะตอบ

จากคำพูดของไคโกะแสดงให้เห็นว่าแม้ว่าความคิดและทัศนคติต่างของตัวละครเอกจะเปลี่ยน แต่ปมปัญหาความขัดแย้งเรื่องพ่อจากความทรงจำในวัยเด็กยังมีอคติอยู่มาก แม้คนอื่นจะพยายามบอกว่าพ่อเขาเป็นคนดีแต่เขาก็ไม่เชื่อเป็นปมปัญหาที่ตัวละครแวดล้อมไม่สามารถเข้าไปช่วยคลายปมได้

หลังจากงาน วันคริสมาสต์ไคโกะและประธานชาก็เดินทางไปบรรจุศพลงโลงหลายที่หลายคน หลากหลายเพศ วัย ศาสนา และพบเจอเรื่องราวของครอบครัวหลากหลายการเดินทางของตัวละครเอกเป็นเส้นทาง ชีวิตที่ไม่มีวันจบพร้อมกับใช้ชีวิตร่วมกับอาชีพโน้กังซึต่อ ไปอย่างไม่มีความสิ้นสุดเหมือนความตาย ซึ่งเป็นคู่ขนานกับการมีชีวิตอยู่การเดินทางของความตายคือการไปสู่สุคติ เช่นเดียวกับคนที่ยังมีชีวิตอยู่คือทำสิ่งที่ตัวเองรักหรือทำงานให้ดีและเต็มที่ที่สุด

ไคโกะกลับเข้าบ้านมาเจอ มิกะที่กำลังทำอาหารเธอกลับมาพร้อมกับบอกข่าวดีเรื่องการตั้งท้องเขาดีใจ เพราะรู้สึกถึงความเป็นพ่อ มิกะพูดกับเขาว่า

“เลิกใช้ชีวิตครึ่งๆกลางแบบนี่ซะที คุณจะบอกลูกหรือว่าคุณทำงานอะไร ? เด็กคนอื่นเขาจะว่าลูกเราได้ ฉันไม่สนเรื่องเงิน แต่อยากให้พ่อแม่ลูกอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข”

คำพูดของมิกะทำให้ ตัวละครเอกเกิดความ ลำบากใจ และแสดงให้เห็นว่าเป็นมิกะตัวละครที่มีอิทธิพลมากต่อความคิดของไคโกะตัวละครเอก เพราะสามารถทำให้ตัวละครเอกเกิดความสับสนในชีวิต รวมไปถึงการตัดสินใจในหลายเรื่อง ใน ขณะนั้นมีโทรศัพท์ของเพื่อนเขาโทรมาบอกว่าเจ้าของโรงอาบน้ำ ซึ่งเป็นแม่ของเพื่อนเขาเสียชีวิตแล้ว ณ งานไว้ทุกข์ที่โรงอาบน้ำ ท่านประธานชาก็ที่มาก่อนเล่าถึงเหตุการณ์ตอนที่คุณป้าที่โรงอาบน้ำเสียชีวิตว่าเธอทำงานจนวินาทีสุดท้ายของชีวิต และเธอรักที่นี้มาก จากนั้นไคโกะและประธานชาก็ได้ชำระล้างร่างกายศพและตกแต่งเตรียมบรรจุศพอย่างตั้ง สุภาพนอนนุ่มต่อศพ สายตาของครอบครัวคุณป้า และสายตาของเพื่อนไคโกะที่เป็นลูก กำลังมองเขาตกแต่งศพอย่างซาบซึ้ง เพราะท่าทางในการทำศพของเขา ทำด้วยความเคารพและให้เกียรติศพ เห็นได้จา การแต่งตัว แต่งหน้า ให้ศพอย่าง ระมัดระวัง และอ่อนโยน หลังจากนั้น ไคโกะ ได้เรียกให้ญาติทุกคนมาเซ่นหน้าศพแล้ว เขาก็หันมองมิกะที่กำลังเข้าใจงานที่เขาทำ เหตุการณ์ที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่าคนรอบข้างตัวเขารวมทั้ง

ภรรยาเริ่มมีความเข้าใจในอาชีพ โนคังซึผ่านการแสดงความเคารพและให้เกียรติต่อศพที่ทำ ส่งผลให้ทัศนคติของคนรอบข้างที่มีต่อตัวละครเอกเปลี่ยนไปในทางที่ดี

งานศพของคุณปู่โรงอาบน้ำ ไค โกะและมิกะตกใจเมื่อพบว่าลุง โรงอาบน้ำทำงานเป็นคนเผาศพ คุณลุงพูดว่า “ฉันทำงานมาหลายกัก็คิดอยู่นะว่าความตายก็เหมือนประตู่ ความตายไม่ใช่จุดสิ้นสุด เราแค่ก้าวผ่านมันไปเพื่อไปสู่อีกสิ่งหนึ่ง มันก็เป็นประตู่จริงนั่นแหละ”

“ในฐานะที่เป็นยามเฝ้าประตู่ ฉันได้ส่งคนมากมายให้ออกเดินทาง ไปดีมาดีนะ แล้วเจอกัน ฉันบอกพวกเขาอย่างนั้น”

จากคำพูดดังกล่าวพบว่าคุณลุงคนนี้ก็เข้าใจจักรกรรมผ่านงานเกี่ยวกับความตายเช่นเดียวกันกับไค โกะจึงเข้าใจฐานะของตนในบริบทของการเปลี่ยนผ่านจากความตายไปสู่สุคติ อย่างตัวละครเอกเปรียบเหมือนผู้นำสู่การเดินทาง ส่วนลุง โรงอาบน้ำก็เปรียบเหมือนผู้เปิดประตู่ไปสู่การเดินทางอีกภพหนึ่งของคนตาย การ กดปุ่ม ON ของลุงเปรียบเสมือนการเปิดประตู่สู่การเดินทาง ของคนตายจากอีกภพหนึ่ง ไปสู่อีกภพหนึ่ง ไฟที่เผาร่างอยู่ในประตู่เผา กลายเป็นภาพที่ค่อยจางแล้วขึ้น เป็นภาพฝูงนกบินขึ้นบนท้องฟ้าเหมือนการออกเดินทางของคนตายไปสู่ภพใหม่

ริมลำธาร ไค โกะเล่าถึงจดหมายก่อนหिनให้มิกะฟังว่า

“ก่อนที่จะรู้จักอักษรคนเรา จะส่งก่อนหिनเป็นเครื่องแทนความรู้สึกให้กัน ผู้รับจะรับรู้ความรู้สึกของอีกฝ่าย จากการสัมผัสและน้ำหนักของหिन ถ้าหिनเกลี้ยงเกลาแสดงว่า ผู้ส่งกำลังมีความสุข เป็นหिनขรุขระแสดงว่าผู้ส่งกำลังห่วงใยผู้รับ” (อธิบายการสื่อความของจดหมายก่อนหินที่ครอบครัวไค โกะใช้)

มิกะเมื่อฟังจบใครเป็นคนเล่าให้เขาฟัง ไค โกะทำหน้าที่ไม่ค่อยดีแล้วบอกว่า “พ่อตัวเอง” จากตอนนี้ก็ทำให้รู้ว่าเขายังอคติกับพ่ออยู่มากไม่ว่าเวลาจะผ่านไปนานแค่ไหนเขาก็ยังไม่ลืม แต่ก็สังเกตได้ว่าเรื่องราวทั้งหมดล้วนมาจากพ่อ เซลโล่ที่เขาเล่นพ่อก็เป็นคนสอนหลายอย่างในตัวเขาล้วนเกิดขึ้นจากพ่อ แต่เขาก็ยังปฏิเสธที่จะยอมรับความจริงเรื่องนี้ เพราะยังมีความทรงจำไม่ดีเกี่ยวกับพ่อ

เมื่อใดโกะ เข้าบริษัท เลขาแจ้งข่าวว่าพ่อของเขาเสียชีวิตแล้ว ต้องการให้ติดต่อ กลับไปหาภรรยาของเขาด้วย หลังจากนั้น ทุกคนก็ทราบ ว่าพ่อของเขาเสียชีวิตแล้ว เขา จึงโทรหาภรรยา เธอบอกรายละเอียดถึงชื่อ ที่อยู่และการตายของพ่อ แต่ใดโกะกลับมีท่าทางและน้ำเสียงหงุดหงิดก่อนพูดว่า “ฉันไม่ได้เจอพ่อมา 30 ปีแล้วให้แฟนเขาจัดการไปสิ”

ภรรยาตอบว่า “เห็นว่าพ่อคุณยังโสดอยู่นะคะ พรุ่งนี้เขาจะเผาศพพ่อคุณ ตอนนี้อยู่ร่ำของท่านอยู่ที่ สหกรณ์ประมง”

จากบทสนทนาจะเห็นได้ว่าตัวละครเอกกล่าวประโยคคำพูดเชิงตัดเพื่อแต่เมื่อได้ยินคำตอบจากปลายสายที่ไม่ใช่อย่างที่ตนเองคิดจึงรู้สึกอึ้ง โดยนั่งไปซ้กพัก เพราะแอบรู้สึกเสียใจกับความคิดเดิมของตัวเอง แต่เขาพูดกลับไปว่า “เขาไม่มีชื่ออยู่ในทะเบียน ผมคงเซ็นให้เขาไม่ได้หรอก” เป็นประโยคคำพูดที่แสดงความต่อต้านกับความจริงที่เกิด เป็นความอคติที่เกิดขึ้นในใจที่ฝังรากลึกและมีความทรงจำไม่ดีแบบนั้นเป็นเวลานาน ท่าทางของ เขาจึงแสดงออกด้วยความ รู้สึกหงุดหงิดเป็นการต่อต้านความคิดและคำพูดจากคนอื่น เมื่อเวลาที่ได้ยินบทสนทนาทั้งหมด เธอรู้สึกสงสารพ่อของเขาจึงขอร้องให้เขาไปหาพ่อ พร้อมเล่าว่าเธอก็เคยทิ้งลูกชาย ไป แม้ว่าเธออยากเจอหน้าลูกแต่ก็ไม่สามารถทำได้ ใดโกะพูดว่า “พ่อแม่ที่ทิ้งลูกตัวเองเป็นอย่างนี้ทุกคนรีใจ!” จากบทสนทนาดังกล่าวแสดงความเหมือนในเหตุการณ์ของเวลาที่ทิ้งลูกเช่นเดียวกับเหตุการณ์ที่พ่อใดโกะทิ้งครอบครัวไป ทำให้ตัวละครเกิดคำพูดเชิงตัดเพื่อต่อเหตุการณ์นี้ ขณะเดียวกันเขาก็เริ่มรู้สึกถึงการเป็นพ่อคนเมื่อภรรยาเขากำลังตั้งท้อง แต่งานก็อาจเป็นสาเหตุที่ทำให้เขาต้องทิ้งลูก จากนั้น ใดโกะก็เดินหนีไป แสดงถึงการ หนีความจริงที่เกิดขึ้นอยู่ แต่เขาก็ซุกคิด เรื่องราวดังกล่าวขึ้นมาจึงกลับไปบริษัทยืมรถประชาชนชาซากิ เพื่อเดินทางไปหาพ่อ ประชาชนจึงให้เขาเลือกโลงติดมือไปด้วยระหว่างที่ เขาขับรถอยู่เขามีสีหน้ากังวลอย่างเห็นได้ชัดอันเกิดจากความสับสนถึงความทรงจำเชิงอคติในวัยเด็กกับความเป็นจริงเรื่องพ่อที่เขาเพิ่งรับรู้ พ่อไปถึงที่ทำงานของพ่อเขา เพื่อนของพ่อเขาได้เล่าภูมิหลังในอดีตของพ่อเขาตอนเข้ามาทำงานรวมถึงนิสัย เมื่อเขาพบศพพ่อเขาค่อยๆเปิดดูหน้า แล้วคิดในใจว่า

“โคบายาชิ ฮิเดกิ ชีวิตเขามีเพื่ออะไร ? อยู่มานานจน 70 ปี แล้วสุดท้ายก็ทิ้งกล่องไว้กล่องเดียวนี้หรือ?”

รูปภาพที่ 9 ไปพบศพพ่อ

ที่มา <http://www.curatormagazine.com/makotofujimura/departures-the-art-of-transformation/>

ขณะนั้นเองสัปเหร่อที่กำลังเข้ามายกศพเอาเข้าโลงเตรียมไปเผา ได โกะรู้สึกถึงกระทำที่ไม่ให้เกียรติศพของสัปเหร่อซึ่งเห็นจากการลากศพ เขาจึงขอทำศพพ่อของเขาเอง แต่สัปเหร่อพูดว่า

“ไม่เป็นไรให้ผมทำเองเถอะ พอลงโลงแล้วเดี๋ยวเอาน้ำให้เขาคืม”

จากคำพูดนั้นยิ่งแสดงถึงการกระทำอันฉาบฉวยของสัปเหร่อเป็นการไม่ให้เกียรติและเคารพต่อศพ ซึ่งเป็นการกระทำที่ตรงข้ามกับงานของตัวละครเอกรวมเมื่อเขาเห็นกระทำเช่นนั้นด้วยความคิดที่ปลูกฝังมาแต่อาชีพโนคังชิ เขา จึงเข้าไปขัดขวาง พิธีกรรม มิกะจึงบอกสัปเหร่อว่า “สามีของฉันเป็นโนคังชิค่ะ” จากคำพูดของมิกะแสดงให้เห็นว่าภรรยาของเขา เข้าใจและยอมรับการงานที่เขาทำเหมือนคนรอบข้างอีกทั้งยังมีทัศนคติที่ดีขึ้น ขณะที่เขากำลังนำศพพ่อ ดบ แต่อย่างประณีตบรรจงเขาก็พบก้อนหินสีขาวก้อนเล็กอยู่ในมือของพ่อ

รูปภาพที่ 10 มอบก้อนหินของพ่อให้มิกะ

ที่มา <http://www.gotoknow.org/posts/439657>

เมื่อ ย้อนไปถึงความหมายของจดหมายก้อนหินจะสื่อได้ว่าพ่อของเขามีความสุขและหมดหวังแล้วเป็นการคลายปมของตัวละครเอก ในฉากสุดท้ายของภาพยนตร์เป็นการส่งการจากไปของพ่อของเขา ในวาระที่สิ้นลมหายใจได้ โคะแต่งหน้าร่างที่ไร้ชีวิตของพ่ออย่างตั้งใจ ภาพของพ่ออดีตที่พ่อสอนเขาเล่นเชลโล่พ่อคนที่เล่าเรื่องจดหมายก้อนหินที่พราเลือนเด่นชัดมากขึ้นเป็นภาพที่สมบูรณ์ร้อยยี่มจากร่างไร้ชีวิต ส่งผ่านอารมณ์ไปที่ก้อนหินที่ทำหน้าที่สื่อสาร ขณะที่ทำศพพ่อเขา ร้องไห้จนทำให้มิกะผู้ดูแลทำศพรู้สึกซาบซึ้งและร้องไห้ สื่ออารมณ์ว่าเขาขอโทษต่อเรื่องราวเข้าใจผิดที่เกิดขึ้นมาในอดีต เขาบรรจงทำความสะอาดศพพ่อด้วยความซาบซึ้ง ฉากนี้แสดงให้เห็นว่าตัวละครเอกคลายปม ความขัดแย้งเรื่อง พ่อของเขาลงแล้ว จากนั้นมิกะก็ นำก้อนหินก้อน ในมือของพ่อยื่นให้โคะ สื่อถึงความสุขที่ปราศจากปัญหาต่างๆ โคะเลยให้ก้อนหินนั้นคืนกลับเพื่อสื่อให้รู้ว่าตัวเองก็มีความสุขแล้วเช่นกัน

สรุปผลและอภิปราย

กาวิชัยครั้งนี้เป็นการศึกษา มุมมองความคิดผ่านตัวละครเอกในภาพยนตร์เรื่อง Departure ความสุขนั้น...นิรันดร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการเปลี่ยนแปลงทางความคิดของตัวละครเอกและศึกษานัยความหมายของการเดินทางจากภาพยนตร์เรื่อง Departure ความสุขนั้น...นิรันดร

1.สรุปผลการศึกษา

ปมปัญหาที่ทำให้ตัวละครเอกเกิดกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางความคิดของเรื่องนี้แบ่งออกเป็น 2 เรื่องคือ

1.1. ปัญหาด้านกรงาน

ซึ่งเป็น โครงเรื่องหลักคือ อาชีพผู้ช่วยบรรจutschพลังใจ ได้สะท้อนความงดงามของ ประเพณีให้ข้อคิดเรื่องชีวิต ส่งผลให้ตัวละครเอกเกิดความเปลี่ยนแปลงทางความคิด แต่ระหว่างนั้นทำให้ตัวละครอื่นๆรอบข้างอย่าง ภรรยา เพื่อนและคนรู้จัก เกิดความรังเกียจในอาชีพของเขา รวมไปถึงการปิดบังความจริงกับภรรยาที่นำไปสู่ความขัดแย้งทางความคิด โดยเริ่มจาก

1.1.1. ทศนคติทางความคิดของของตัวละคร

ไดโกะ ตัวละครเอกอยู่ในสถานะของคนตกงานและกำลังความสับสนถึงเส้นทางที่จะเดินไปข้างหน้า มีดมน จำเป็นต้องขายเชลโล่ แล้วออกเดินทางกลับไปยังบ้านเกิด พร้อมมิกะภรรยา การเริ่มต้นใหม่ของไดโกะถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของความงดงามของการ ต่อสู้ทั้งในโลกของความเป็นจริงและต่อสู้อัจฉใจของตัวเอง เริ่มตั้งแต่แรกเมื่อไดโกะรู้ว่า เขาต้องทำอาชีพโน้ตังความคิดเชิงต่อต้านของเขา คือจากคำพูดที่ว่า “คนที่ไม่เคยเห็นคนตายเลยสามารถทำงานนี้ได้จริงหรือ ” เป็นความแสดงความไม่เชื่อมั่นในตนเองของตัวละครว่าคนอย่างเขาจะสามารถชินกับศพคนตายได้ และอีกนัย หนึ่งคือ ยังมีความรังเกียจต่อการทำอาชีพเกี่ยวกับความตายเหมือนคนญี่ปุ่นทั่วไปแต่เมื่อเขาได้เข้ามาทำงานนี้ก็ ได้ พบกับบททดสอบชีวิตในแง่ของโชคชะตาอย่าง บททดสอบแรกในการทำงานของเขาที่ต้องยกศพป่าคนหนึ่งตายมาแล้ว 3 วันนับว่าเป็นบททดสอบที่แรกที่หนักมากของตัวละครเอก เพราะรู้สึกรังเกียจและขยะแขยง เขาจึงคิดว่าสิ่งเหล่านี้เป็นเวรกรรมที่เขาทิ้งแม่ไปซึ่งเป็นแง่ของโชคชะตา แม้ว่าเขาจะรู้สึกอายนและขยะแขยงในการทำงานประเภทนี้หลายครั้ง

เนื่องจากโดนคนอื่น และคนรอบข้างดูถูกอาชีพ แต่ทัศนคติทางความคิดของตัวเองก็ไม่ได้เปลี่ยนไปจากเหตุการณ์ที่เขาได้เห็นประธานชาซากิ ทำศพของนาโอมิอย่างพิธีพิถัน อ่อนโยน เคารพและนอบน้อม ทำให้ทัศนคติความคิดของตัวเองเปลี่ยนไปในเชิงบวกมากขึ้น แต่ก็ถึงจุดที่ตัวละครเอกเกิดความหวั่นไหวมากเกินไปทั้งจากภรรยาและคนอื่นๆ จึงทำให้เขาตั้งใจ จะขอ ลาออกจาก อาชีพ โนคัง ชิ แต่ด้วยถ้อยคำที่แฝงไปด้วยความหมายและศรัทธาในการมีชีวิตอยู่ ของ ประธานชาซากิเป็นแรงผลักดันทางความคิดที่ทำให้เขายังศรัทธาที่จะทำงานนี้อยู่ งานของ ไคโกะ ได้ เรียนรู้ผ่านการ ทำงานในอีก แง่มุมเป็นความงามของฉากสุดท้ายของชีวิตก่อนที่จะนำศพเข้าโลง และนำไปเผา มีความหมายในฐานะความทรงจำสุดท้ายที่เป็นความสุขก่อนจากกันช่วงวันรันดร์ การ มองมุมด้านกลับของชีวิตที่ตรงข้ามกับความตาย ที่คนทั่วไปถือว่าเป็นความจริงที่น่ากลัว ไม่อยาก พบเจอ และความเศร้าโศก แท้จริงแล้วเป็นสัจธรรมของมนุษย์ทุกคนบนโลก ซึ่งมีความหมายว่า ความตายล้วนเกิดขึ้นกับมนุษย์ทุกคน และเป็นเรื่องธรรมดา

1.1.2. ทัศนคติเชิงลบของคนรอบข้าง

จากในภาพยนตร์สะท้อนให้เห็นคนรอบข้างในเรื่องก่อนที่จอร์จจะเสียชีวิตและความงดงามของ อาชีพนี้ คือสะท้อนมุมมองคนทั่วไปที่มีต่ออาชีพเกี่ยวกับความตายว่าเป็นอาชีพที่น่ารังเกียจ เพราะ หารายได้จากศพ อีกทั้งยังเป็นที่น่าอาย และน่าขยะแขยง ยกตัวอย่างเหตุการณ์จากคำพูดของสามี ของนาโอมิที่พูดว่า “พวกคุณมันทำมาหากินกับคนตาย” ได้สะท้อนความคิดของคนทั่วไปที่มีต่อ อาชีพนี้ หรือจากเหตุการณ์ตัวละครเอก ได้พบเพื่อนเก่าและครอบครัว แต่ ครอบครัวของเพื่อนมี ทำทางรังเกียจเขาพร้อมกับเตือนว่า “นายควรหางานให้เหมาะสมกว่านี้” จากบทสนทนานี้ทำให้ตัว ละครเอกเริ่มรับรู้ปฏิกิริยาจากคนรอบข้าง นอกจากนี้จุดสำคัญของคนรอบข้างที่สำคัญที่สุดคือ มิ กะ ภรรยาของเขาซึ่งเป็นคนที่ใกล้ชิดและมีอิทธิพลต่อตัวละครเอกมากที่สุด โดยมีเหตุการณ์ที่ทำให้เขาต้องตัดสินใจเลิกทำอาชีพนี้หลายครั้งอย่างตอนที่ภรรยาารู้ความจริงแล้วให้เลิกงานกับเธอ และตอนที่เธอตั้งท้องแล้วพูดว่า

“เลิกใช้ชีวิตครึ่งๆกลางแบบนี้ซะที คุณจะบอกลูกหรือว่าคุณทำงานอะไร ? เด็กคนอื่นเขาจะว่าลูก เราได้ ฉันไม่สนเรื่องเงิน แต่อยากให้พ่อแม่ลูกอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข”

สะท้อนให้เห็นถึงความคิดเชิงลบต่ออาชีพนี้ของภรรยาและการเข้ามามีอิทธิพลต่อความคิดของตัวละครเอกที่ทำให้เกิดความสับสนและลังเลใจ แต่ทัศนคติของคนทั้งหมดก็ได้เปลี่ยนเมื่อเห็นการทำงานของตัวละครเอกผ่านพิธีกรรมบรรจุศพลงโลงโดยปฏิบัติต่อศพที่ทำอย่างประณีต อ่อนโยน และน้อมนอบนบเป็นของขวัญชิ้นสุดท้ายที่มอบให้กับผู้ตายก่อนจากไปชั่ววินาที ฉะนั้นตัวละครซึ่งเป็นตัวละครแทนคนใกล้ชิดคืออย่าง มิเกะ ตัวละครแทนคนรู้จักอย่าง เพื่อน ไค โกะ และตัวละครแทนคนทั่วไปอย่างลูกค้าที่ใช้บริการ โนคังชิ ตัวละครทั้งหมดล้วนเป็นตัวแทนของคนภายนอกที่มองอาชีพนี้เป็นเพียงอาชีพที่หารายได้จากศพ แต่เมื่อเห็น การกระทำของตัวละครเอกขณะทำศพ จึงเกิดความซาบซึ้งและเปลี่ยนทัศนคติไปในเชิงบวกว่าเป็นอาชีพที่มีเกียรติควรแก่การยกย่อง เนื่องจากหากคนที่จะไม่รังเกียจในการทำศพคนตาย และคนที่เข้าใจจิตวิญญาณความเป็นไปตามหลักสัจธรรมได้ยาก

1.1.3. ตัวละครสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดของตัวละครเอก ประกอบไปด้วย 2 ตัวละครหลักๆคือ มิเกะ และประธานซาซากิ

- มิเกะ

เป็นภรรยาของตัวละครเอก มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับตัวละครเอกมากที่สุด เนื่องจากเป็นคนในครอบครัวเพียงคนเดียวที่เหลือจึง ทำให้มีอิทธิพลต่อการกระทำและความอย่างเหตุการณ์ตอน ไค โกะตัดสินใจไปเริ่มต้นชีวิตใหม่ที่บ้านเกิด มิเกะก็วิ่งไปหาหนึ่งแล้วตอบว่า “เห็นด้วยค่ะ” ซึ่งปฏิกิริยาของเธอทำให้ตัวละครเอกมั่นใจในการตัดสินใจมากขึ้น

- ประธานซาซากิ

เป็นเจ้านายของตัวละครเอกที่มีอิทธิพลต่อความเปลี่ยนแปลงทางความคิดเป็นอย่างมาก โดยตัวละครเอกได้มองผ่านงานบรรจุศพทุกงาน ซึ่งประธานซาซากิจะต้องทำพิธีเองทั้งหมด เขาหลุดออกมาจากความยึดมั่นถือมั่นนั้น เพราะศพแรกที่ซาซากิบรรจุโลงคือ ภรรยาของเขา ทำให้เขาพบว่า สิ่งที่ยิ่งใหญ่ที่สุดไม่เพียงไม่ยึดมั่นว่าคนรัก แต่คือการส่งเธอไปสู่โลกใหม่ในสภาพที่สวยงามที่สุด ฉะนั้นในทุกๆฉากตัวละครเอกก็จะเห็นถึงภาพของการสำรวมให้เกียรติและทำหน้าที่ด้วยความเต็มใจ ของประธานซาซากิ แม้จะถูกดูหมิ่นเหยียดหยาม การกระทำของเขาจึงเป็นส่วน

สนับสนุนและผลักดันให้ตัวละครเอกเกิดความเปลี่ยนแปลงจึง เป็นตัวแทนของ ตัวตนที่สมบูรณ์ แบบเชิงความรู้สึกลทางจิตวิญญาณ

1.2. ปัญหาความสัมพันธ์ของตัวละครเอกกับพ่อในอดีต

เป็นความเข้าใจผิดเรื่องพ่อของเขาตั้งแต่อดีตดำเนินมาจนถึงปัจจุบัน นำไปสู่ความรู้สึกเกลียดชังและไม่ยอมรับในตัวตนของพ่อ เขาเอง จากประโยคตอนต้นเรื่องที่เลขาถามเรื่องพ่อกลับไดโทะแล้วเขาตอบว่า “พ่อทิ้งพวกเราไปตอนผมอายุ 6 ขวบ” เป็นคำพูดที่สะท้อนความขัดแย้งสัมพันธ์ภาพของครอบครัวระหว่างตัวละครเอกกับพ่อ และจากเหตุการณ์ที่มีคำถามเรื่องพ่อขณะที่เขากำลังฟังเพลงอยู่ ซึ่งเป็นบทสนทนาที่ตอกย้ำความรู้สึกเจ็บปวด เกลียดชังผู้เป็นพ่อที่เขาไปในวัยเด็กจากประโยคที่ว่า “ผมจำหน้าเขาไม่ได้ด้วยซ้ำ อย่าทำให้ผมนึกถึงเขาได้ไหม” นอกจากนี้ยังมีตอนที่ประธานซาซากิพูดว่า “พ่อของคุณเป็นคนดีนะ” แต่ไดโทะกลับตอบว่า “ไม่เคย เขาเป็นคนที่แย่ที่สุด เขาเปิดร้าน *Coffee shop* แล้วก็หนีตามพนักงานเสิร์ฟไปเขาเป็นพ่อที่เลวที่สุด”

จากประโยคนี้จึงแสดงให้เห็นว่าแม้เรื่องราวต่างๆจะถูกคลี่คลาย แต่ปมปัญหาเรื่องพ่อยังคงอยู่เห็นได้จากคำพูดที่แสดงถึงความเกลียดชังและความขัดแย้งกับพ่อในวัยเด็ก

แต่ความจริงแล้วตัวละครเอกนั้นมีความคล้ายคลึงกับพ่อโดยที่เขาไม่รู้ตัว อย่างการที่เขาชอบเล่นเซตโล่ก็มากจากพ่อที่สอน เพลงที่เขาชอบฟังก็เป็นเพลงที่พ่อชอบฟังรวมไปถึงเรื่องจดหมายก่อนหिनพ่อก็เป็นคนเล่า เพื่อเป็นสัญลักษณ์ของความรู้สึกภายในครอบครัว จุดคลายปมปัญหานี้อยู่ในช่วงท้ายของเรื่องคือ เขาได้ทราบข่าวว่าพ่อของเขาเสียชีวิตแล้ว แต่ความรู้สึกเกลียดชังจากเหตุการณ์ในวัยเด็กจึงทำให้ปฏิเสธทุกวิถีทาง แต่เมื่อพบว่าพ่อยังโสด ซึ่งผิดไปจากความคิดของเขาที่ผ่านมาจึงทำให้ตัวละครรู้สึกเสียใจ ฉากสุดท้ายของเรื่องจึงเป็นฉากสุดท้ายของชีวิตพ่อของตัวละครเอก ซึ่งขณะตัวละครเอกทำศพให้ผู้เป็นพ่อนั้นในมือของพ่อได้กำก้อนหินไว้ก้อนหนึ่งที่มีผิวขาวเรียบ และก้อนกลมเล็ก ซึ่งสื่อความหมายตามจดหมายก่อนหिनว่าพ่อของเขาหมดหวังในเรื่องทั้งหมดและมีความสุข นับเป็นฉากสื่ออารมณ์และคลายปมปัญหาระหว่างตัวละครเอกกับพ่อได้อย่างกระจ่างสมบูรณ์

บรรณานุกรม

หนังสือภาษาไทย

กั๊กเคน. **ญี่ปุ่น 360 องศา**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ภาษาและวัฒนธรรม, 2549.

จ่านงค์ ทองประเสริฐ. **ป่อเกิดลัทธิประเพณีญี่ปุ่น ภาค 1-4**. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน, 2545.

ทสิงโมโตะ อะอิกะวะ. **กระจกส่องญี่ปุ่น**. กรุงเทพฯ: โรงเรียนภาษาและวัฒนธรรม สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี ไทย – ญี่ปุ่น, 2543.

รสา เสวิกุล. **การวิเคราะห์พฤติกรรมของตัวละครในนวนิยายสงครามเรื่องโนบิ .** ปรินญาณิพนธ์ สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

รักสานต์ วิวัฒน์สินอุดม. **เสกฝันปั้นหนัง : บทภาพยนตร์**. กรุงเทพฯ: ห้องภาพสุวรรณ, 2004, 2547.

สำนักงานข่าวญี่ปุ่น. **ญี่ปุ่นปัจจุบัน**. กรุงเทพฯ: สถานเอกอัครราชทูตญี่ปุ่น. 1998.

อิงอร สุพันธ์วิช. **วรรณกรรมวิจารณ์**. กรุงเทพฯ: บริษัท แอคทีฟ พรีน จำกัด, 2547.

บทความจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์

Departures: ความสุขนั้นนิรันดร [ออนไลน์], เข้าถึงเมื่อ 27 มิถุนายน 2556, เข้าถึงได้จาก

<http://www.gotoknow.org/posts/439657>

Departures ความสุขนั้น นิรันดร [ออนไลน์], เข้าถึงเมื่อ 27 มิถุนายน 2556, เข้าถึงได้จาก

<http://www.oknation.net/blog/print.php?id=478349>

Departures ความสุขนั้น..นิรันดร [ออนไลน์], เข้าถึงเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2556, เข้าถึงได้จาก

<http://www.bloggang.com/viewdiary.php?id=nobutawoproduce&month=12-2011&date=06&group=8&gblog=6>

Departures: ของขวัญแห่งการจากลา [ออนไลน์], เข้าถึงเมื่อ 4 มกราคม 2557, เข้าถึงได้จาก

<http://www.dhammadjak.net/forums/viewtopic.php?t=35319>

Departure เพราะความตายเป็นเรื่องที่สวยงาม [ออนไลน์], เข้าถึงเมื่อ 4 มกราคม 2557, เข้าถึงได้

จาก <http://topicstock.pantip.com/chalermthai/topicstock/2010/11/A9967035/>

[A9967035.html](http://topicstock.pantip.com/chalermthai/topicstock/2010/11/A9967035/)

My Belief: Good Death - พระไพศาล วิสาโล [ออนไลน์], เข้าถึงเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2556, เข้าถึง

ได้จาก <http://www.budnet.org/sunset/node/11>

ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ - ซิกมันด์ ฟรอยด์ [ออนไลน์], เข้าถึงเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2556, เข้าถึงได้จาก

http://www.trueplookpanya.com/new/cms_detail/knowledge/23157-00/

บทวิจารณ์หนังสือ : Departures แต่งให้งามก่อนเดินทางไกล [ออนไลน์], เข้าถึงเมื่อ 4 มกราคม

2557, เข้าถึงได้จาก <http://tassnhung.wordpress.com/2011/09/26/departures->

<http://tassnhung.wordpress.com/2011/09/26/departures-%E0%B9%81%E0%B8%95%E0%B9%88%E0%B8%87%E0%B9%83%E0%B8%AB%E0%B9%89%E0%B8%87%E0%B8%B2%E0%B8%A1%E0%B8%81%E0%B9%88%E0%B8%AD%E0%B8%99%E0%B9%80%E0%B8%94%E0%B8%B4%E0%B8%99%E0%B8%97%E0%B8%B2%E0%B8%87/>

สรุปความรู้เรื่องนิกายสุขาวดี [ออนไลน์], เข้าถึงเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2556, เข้าถึงได้จาก

<http://www.l3nr.org/posts/498552>

สาระความรู้ : จุดพลิกผันของความฝันและ ความสุขที่ได้ค้นพบ [ออนไลน์], เข้าถึงเมื่อ 17

พฤศจิกายน 2556, เข้าถึงได้จาก <http://www.keedkean.com/knowledge/KK0001125.html>

บุรุษโต จิตวิญญาณคนญี่ปุ่น [ออนไลน์], เข้าถึงเมื่อ 9 ธันวาคม 2556, เข้าถึงได้จาก

<http://topicstock.pantip.com/wahkor/topicstock/2011/03/X10345904/X10345904.html>

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ-สกุล

นางสาว อรยูวดี ลุสมบัติ

วันเกิด

28 มิถุนายน พ.ศ. 2534

ที่อยู่

129/3 ถนนเพชรเกษม แขวงวัดท่าพระ เขตบางกอกใหญ่

กรุงเทพฯ

10600

ประวัติการศึกษา

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนสายประสิทธิ์วิทยา

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่

6 จากโรงเรียนสตรีวัดมหาพฤฒาราม

ในพระบรมราชินูปถัมภ์

สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะอักษรศาสตร์ สาขาเอเชียศึกษา

มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม